Årsrapport 2016
for
Det Kongelige Bibliotek

Oversigt over tabeller, noter og bilag 3
1. Påtegning af det samlede regnskab 4
2. Beretning 5
2.1. Præsentation af virksomheden 5
2.2. Virksomhedens omfang 6
2.3. Årets resultater 6
2.3.1. Årets faglige resultater 7
2.3.2. Årets økonomiske resultat 10
2.4. Kerneopgaver og ressourcer 12
2.4.1. Opgaver og ressourcer: Skematisk oversigt 12
2.5. Målrapportering 13
2.5.1. Oversigt over årets resultatopfyldelse 13
2.5.2. Rammeaftalens mål: Uddybende analyser og vurderinger 15
2.6. Overført overskud 38
2.7. Forventninger til kommende år 39
3. Regnskab 40
3.1. Anvendt regnskabspraksis 40
3.2. Resultatopgørelse 40
3.4. Egenkapitalforklaring 44
3.5. Opfølgning på likviditetsordningen 45
3.6. Opfølgning på lønsumsloft 45
3.7. Bevillingsregnskabet 45
4. Noter og bilag til årsrapporten 46

Oversigt over tabeller, noter og bilag

Beretning og Målrapportering
Tabel 1: Virksomhedens samlede aktivitet
Tabel 2: Målopfyldelse 2016
Tabel 3: Benyttelse, besøgende
Tabel 4: Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal
Tabel 5: Sammenfatning af økonomi for virksomhedens produkter/opgaver

Målrapportering
Tabel 6: Årets resultatopfyldelse
Tabel 7:Resultatmål 1
Tabel 8. Resultatmål 2
Tabel 9: Resultatmål 3
Tabel 10. Resultatmål 4
Tabel 11: Resultatmål 5
Tabel 12: Resultatmål 6
Tabel 13: Resultatmål 7
Tabel 14: Resultatmål 8
Tabel 15: Resultatmål 9
Tabel 16: Overført overskud

Regnskabstabeller
Tabel 17: Resultatopgørelse
Tabel 18: Resultatdisponering
Tabel 19: Balancen
Tabel 20: Egenkapitalforklaring
Tabel 21: Udnyttelse af låneramme
Tabel 22: Opfølgning på lønsumsloft (§21.31.13)
Tabel 23: Bevillingsregnskab (§21.31.13)

Obligatoriske noter
Note 1: Immaterielle anlægsaktiver
Note 2: Materielle anlægsaktiver
Note 3: Hensatte forpligtelser

Obligatoriske bilag
Bilag 1: Akkumuleret resultat for indtægtsdækket virksomhed
Bilag 2: Tilskudsfinansieret forskning (underkonto 95), mio. kr.
Bilag 3: Andre tilskudsfinansierede aktiviteter (underkonto 97), mio. kr.

1. Påtegning af det samlede regnskab

Årsrapporten omfatter

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som Det Kongelige Bibliotek, CVR-nr. 28 98 88 42, er ansvarlig for, dvs. 21.31.13. Det Kongelige Bibliotek, Nationalbibliotek og Københavns Universitetsbibliotek, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2016.

Påtegning

Der tilkendegives hermed,

1. at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
2. at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåelse af aftaler og sædvanlig praksis, og
3. at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

Sted, dato 28-02-2017	Sted, dato
Underskrift	Underskrift
Svend Larsen	
Direktør Svend Larsen	Departementschef Marie Hansen

2. Beretning

2.1. Præsentation af virksomheden

Denne årsrapport aflægges for finanslovens hovedkonto 21.31.13 Det Kongelige Bibliotek, Nationalbibliotek og Københavns Universitetsbibliotek under Kulturministeriet.

Mission

Det Kongelige Bibliotek virker for uddannelse, forskning og oplysning i nutid og fremtid. Det Kongelige Bibliotek er Danmarks nationalbibliotek og universitetsbibliotek for Københavns Universitet.

Som nationalbibliotek forvalter Det Kongelige Bibliotek den nationale kulturarv af både dansk og udenlandsk oprindelse i form af udgivne værker (bøger, tidsskrifter, aviser, småtryk), håndskrifter, arkivalier, kort, tegninger, billeder, fotografier og musikalier i analog eller digital form, herunder den danske del af internettet i Netarkivet, og dokumenterer dagliglivets immaterielle kultur. Biblioteket giver den bedst mulige adgang til samlingerne på nutidens vilkår til forskning, studier og oplevelser, samtidig med at samlingerne skal bevares, sikres og overleveres til eftertiden. Institutionen udfører forskning inden for Nationalbibliotekets opgaver, funktioner, fag og samlinger. Som museums- og kulturinstitution formidler Nationalbiblioteket viden og oplevelser med udgangspunkt i opgaver og samlinger.

Som universitetsbibliotek er Det Kongelige Bibliotek Københavns Universitets hovedbibliotek og leverer faglig og videnskabelig biblioteksservice på indtil højeste niveau til støtte for uddannelse og forskning. Herudover stiller biblioteket informationsressourcer til rådighed for offentligheden, herunder erhvervslivet og den offentlige sektor. Universitetsbiblioteket udøver sin virksomhed igennem den organisatoriske ramme, der er fastlagt i aftalen mellem Københavns Universitet og Det Kongelige Bibliotek om Københavns Universitetsbibliotek.

Som national- og universitetsbibliotek indgår institutionen i den nationale infrastruktur for forskning og forskningsformidling, deltager i det nationale lånesamarbejde og bidrager til retrodigitalisering af kulturarven samt bevaring af forskningsdata.

Vision

Det Kongelige Bibliotek bevarer fortiden, indsamler og beriger nutiden og forøger sin værdi for mennesker, forskning, uddannelse og samfund i fremtiden.

Lovgrundlag og hovedopgaver

Lovgrundlaget for Det Kongelige Bibliotek er fastlagt i finansloven. Der findes desuden særskilt lovgrundlag for pligtaflevering, L 1439 af 22/12 2004, tyverisikring L 248 af 8/6 1978 med senere ændringer, § 13 i LBK nr. 914 af 20/8 2008 om biblioteksvirksomhed samt forskning L 224 af 27/3 1996.

Det Kongelige Biblioteks opgaver er følgende:

- Nationalbiblioteksservice
  - Samlingsforvaltning
  - Forskning
  - Formidling

- Universitetsbiblioteksservice
  - Levering af informationsressourcer
  - Personlig service

- Fælles nationalbiblioteks- og universitetsbiblioteksservice

Der er indgået en rammeaftale mellem Det Kongelige Bibliotek og Kulturministeriet for perioden 2015 til 2018. Rammeaftalen fastlægger mål for bibliotekets virksomhed i aftaleperioden og de vilkår, der gives herfor.

2.2. Virksomhedens omfang

Det økonomiske omfang af Det Kongelige Biblioteks virksomhed er belyst i tabel 1.

Tabel 1: Virksomhedens samlede aktivitet

	(Mio. kr.)	**Bevilling**	**Regnskab**	**Overført overskud ultimo**
Drift	Udgifter	385,9	386,3	0,0
	Indtægter	47,0	47,4	0,0

Som det fremgår, er der en beskeden afvigelse på 0,4 mio. kr. i forhold til bruttoudgiftsbevillingen. Merforbruget modsvares af merindtægter i forhold til indtægtsbevillingen.

2.3. Årets resultater

I det følgende gennemgås årets faglige og økonomiske resultater. En række forhold, som i høj grad påvirkede begge områder, skal nævnes indledningsvist:

- Året blev præget af arbejdet med at udmønte bibliotekets besparelsesplan, som blev nødvendiggjort af indførelsen af det fulde omprioriteringsbidrag med virkning fra finansloven for 2016. Gennem afskedigelser og omstruktureringer er det lykkedes at tilpasse aktivitetsniveauet til den faldende bevilling i 2016 og 17. Bibliotekets spareplan indeholder yderligere tiltag til implementering med henblik på at sikre balance mellem udgifter og indtægter også i 2018 og 19.

- Herudover har budgetanalysen af pligtafleveringsområdet, som Kulturministeriet og Finansministeriet tog initiativ til, trukket betydelige ressourcer i 2016 både på Det Kongelige Bibliotek og på Statsbiblioteket. Budgetanalysen har dog samtidig givet ny viden

om og forståelse for opgavens tekniske og juridiske kompleksitet, som bl.a. kan underbygge arbejdet med et eventuelt kommende forslag til revision af pligtafleveringsopgaven.

- Endvidere har arbejdet med at planlægge sammenlægningen af i alt fire biblioteker pr. 1. januar 2017 naturligvis fyldt meget. Kulturministeren besluttede således i april 2016, at Danmarks Kunstbibliotek skulle lægges sammen med Det Kongelige Bibliotek, og i juli blev det offentliggjort, at Det Administrative Bibliotek ville blive ressortflyttet fra Uddannelses- og Forskningsministeriet til Kulturministeriets område med henblik på sammenlægning med Det Kongelige Bibliotek fra 2017. I september 2016 oplyste kulturministeren endelig, at Danmarks to største biblioteker, Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek, ville blive sammenlagt også pr. 1. januar 2017.

- Det Kongelige Biblioteks direktør gennem mere end 30 år, Erland Kolding Nielsen, meddelte i 2016, at han ønskede at opsige sin stilling ved udgangen af januar 2017 i samme måned, hvor han fyldte 70 år. Kulturministeriet valgte at indsætte direktør Svend Larsen fra Statsbiblioteket som direktør også for Det Kongelige Bibliotek fra september 2016 bl.a. med henblik på at forberede den kommende sammenlægning.

2.3.1. Årets faglige resultater

Målopfyldelse i relation til rammeaftalen
Nedenstående tabel viser i oversigtsform årets faglige resultater i relation til resultatmålene i rammeaftalen.

Tabel 2. Målopfyldelse 2016

Opfyldte resultatmål	6
Delvist opfyldte resultatmål	3
Ikke opfyldte resultatmål	0
Resultatmål i alt	9

Som det fremgår af tabellen, blev 6 ud af 9 resultatmål opfyldt i 2016, mens 3 blev delvist opfyldt. Målopfyldelsen skal ses på baggrund af, at resultatmålene og de operationelle mål i rammeaftalen var ambitiøse, allerede da de blev fastsat. Det gælder teknologisk, organisatorisk såvel som økonomisk.

Efterfølgende blev de økonomiske rammevilkår ændret betydeligt med indfasning af det fulde omprioriteringsbidrag fra 2016. Biblioteket har imidlertid valgt at fastholde resultatmålene og stort set alle operationelle mål, hvilket naturligvis har skærpet ambitionsniveauet yderligere set i sammenhæng med de ændrede økonomiske rammevilkår.

Målopfyldelsen skal dog også ses i sammenhæng med sammenlægningen pr. 1. januar 2017 med Statsbiblioteket, Danmarks Kunstbibliotek og Det Administrative Bibliotek. Det har i den forbindelse været nødvendigt at omlægge eller udskyde flere navnligt it-relaterede projekter, hvoraf nogle indgik i rammeaftalen, med henblik på at skabe hensigtsmæssige løsninger og en effektiv ressourceudnyttelse for den nye sammenlagte institution.

Det strategiske sigte for perioden 2015-2018 er, at biblioteket skal fortsætte de nuværende opgaver og udvikle opgaveløsningen så meget, som det er fagligt, økonomisk og teknologisk muligt.

Det er Det Kongelige Biblioteks vurdering, at resultaterne i 2016 i høj grad har understøttet denne overordnede målsætning i rammeaftalen. Den delvise opfyldelse i relation til enkelte resultatmål skal i vid udstrækning ses på baggrund af, at det har været nødvendigt at udskyde eller tilpasse aktiviteter af hensyn til den forestående sammenlægning.

Benyttelsen af biblioteket i 2016
Som supplement til ovenstående gennemgang beskrives årets faglige resultater i det følgende gennem analyse af udvalgte centrale nøgletal for udviklingen i biblioteksbenyttelsen.

Nedenstående figur belyser udviklingen i elektroniske lån i forhold til konventionelle lån i et flerårigt perspektiv. Ved elektroniske lån (E-lån) forstås downloads af relevante digitale ressourcer, som biblioteket selv har udviklet, erhvervet eller anskaffet licens til.

Figur 1: Benyttelse, udlån

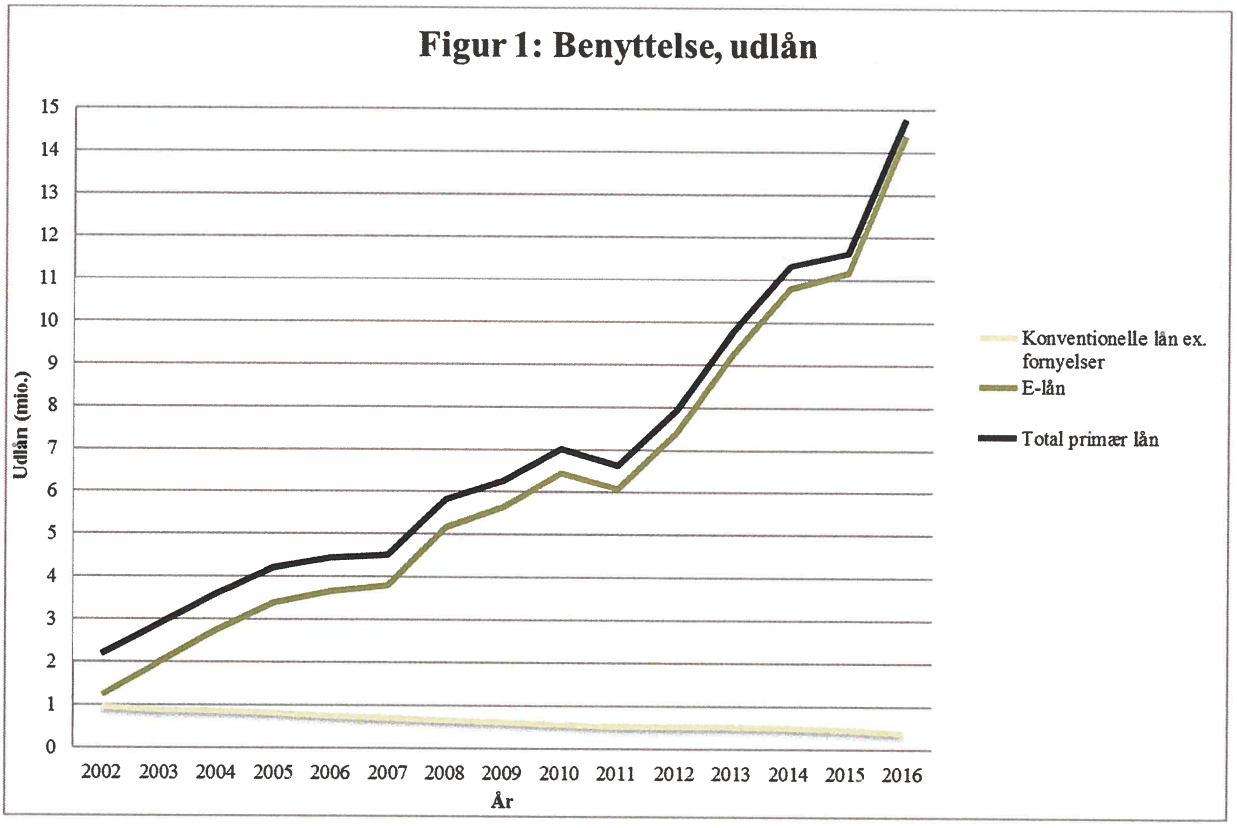

Året 2002 er valgt som udgangspunkt, fordi det er det sidste år, hvor elektroniske og konventionelle lån var af tilnærmelsesvist samme omfang.

Som det fremgår, er det samlede udlån mere end seksdoblet siden. Dette dækker over en meget markant stigning i de elektroniske udlån. Heroverfor udviser de konventionelle lån en vigende tendens navnlig først i perioden, mens der sker en stabilisering fra 2012 og fremefter. I 2016 havde de elektroniske udlån et omfang på mere end 14 mio. downloads, mens det fysiske udlån var på knap 0,4 mio. enheder.

Den samlede stigning i udlånstallet modsvares af et markant fald i enhedsomkostningerne i den betragtede periode. Enhedsomkostningerne i 2016 var således en tiendedel af, hvad de var i periodens begyndelse, nemlig godt 1,50 kr. pr. udlån, jf. figur 2.

Det skal bemærkes, at denne markante produktivitetsudvikling ikke kan påregnes at fortsætte i de kommende år. Dels forventes der på efterspørgselssiden en mere afdæmpet stigningstakt i brugen af elektroniske ressourcer, dels indeholder udgiftssiden en række faste omkostninger i relation til udlånsfunktionen, som ikke kan rationaliseres væk.

Figur 2: Omkostninger (kr.) pr. udlån

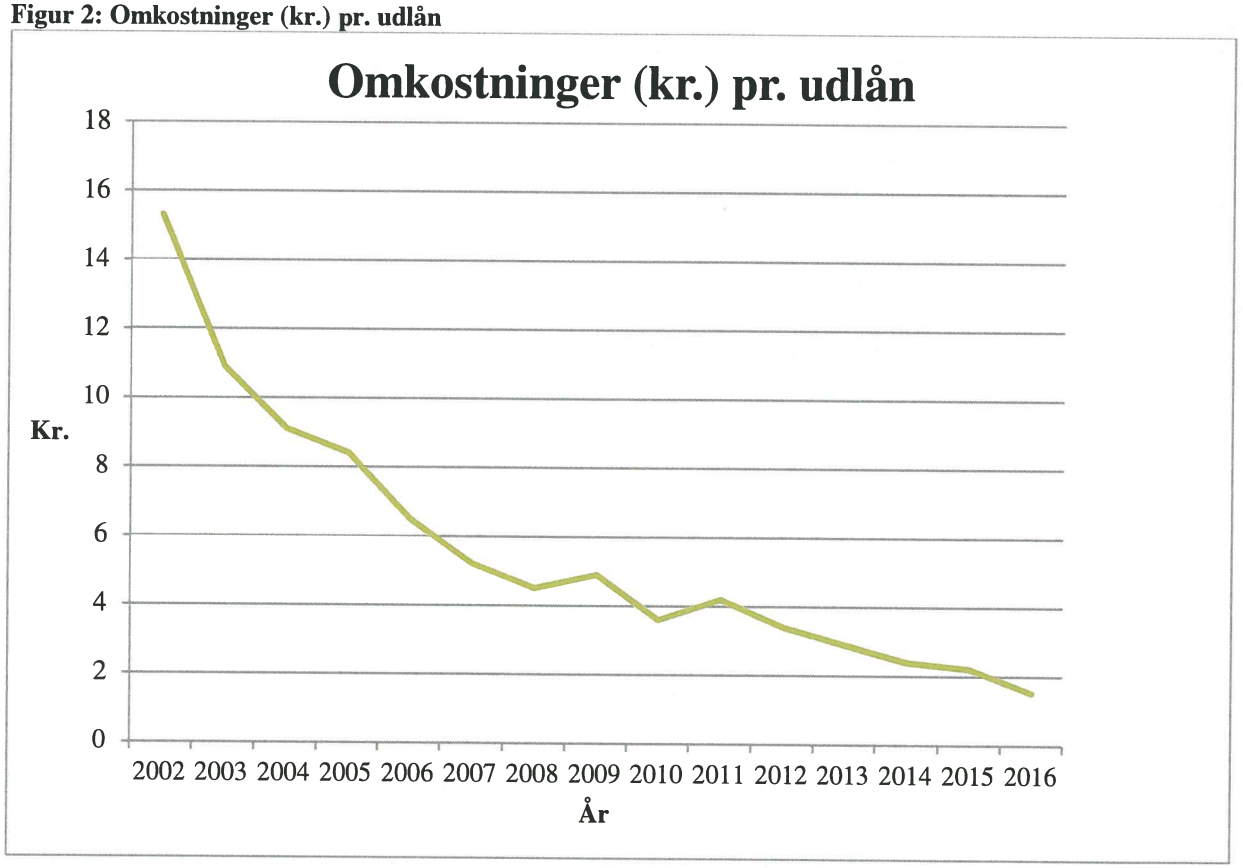

Nedenstående tabel viser udviklingen i antallet af besøgende på bibliotekets hjemmeside sammen med besøg på bibliotekets betjeningssteder (fysiske besøg) i et ti-årigt perspektiv.

Tabel 3: Benyttelse, besøgende

Besøg (mio.)	*2007*	*2008*	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*	*2013*	*2014*	*2015*	*2016*
Besøg på hjemmeside	3,88	4,19	5,27	4,34	4,09	4,36	4,62	4,69	4,44	6,60
Fysiske besøg	0,85	0,9	0,93	1,05	1,18	1,31	1,37	1,29	1,25	1,12
I alt	4,73	5,09	6,2	5,39	5,27	5,67	6	5,98	5,69	5,69

Det Kongelige Biblioteks hjemmesider havde i 2016 i alt 6,6 mio. besøgende, hvilket er en stigning i forhold til de senere år. Stigningen kan især henføres til brugen af tidsskrift.dk, der er bibliotekets portal for digitaliserede og digitale tidsskrifter, men også andre sites tilknyttet hjemmesidekomplekset har haft stigende benyttelse.

Med hensyn til fysiske besøg fortsatte den vigende tendens i 2016, som sås i årene forinden. Som nævnt i tidligere årsrapporter skal udviklingen ses i sammenhæng med, at Københavns Universitet inden for de senere år har åbnet flere nye studiemiljøer, som har taget lidt af presset på bibliotekets læsepladser.

2.3.2. Årets økonomiske resultat

Det Kongelige Bibliotek udarbejdede i overensstemmelse med de statslige regler for budgettering og budget- og regnskabsopfølgning et grundbudget for 2016. Grundbudgettet, der afspejlede bibliotekets interne budgetter, blev lagt, så udgifterne svarede til de forventede indtægter og bevillingen på finansloven.

Tabel 4: Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal

Mio. kr., løbende priser	*2014*	*2015*	*2016*
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter	**-389,3**	**-382,3**	**-376,2**
- Heraf indtægtsført bevilling	-349,0	-341,5	-338,9
- Heraf eksterne indtægter	-40,3	-40,8	-37,3
Ordinære driftsomkostninger	**360,7**	**359,0**	**351,8**
- Heraf løn	178,9	181,4	174,5
- Heraf afskrivninger	25,8	24,8	24,9
- Heraf øvrige omkostninger	152,4	149,1	149,0
Resultat af ordinær drift	**-28,6**	**-23,3**	**-24,4**
Resultat før finansielle poster	34,2	-33,2	-32,2
Årets resultat	**-0,3**	**0,1**	**0,0**
Balance			
Anlægsaktiver	672,0	658,9	634,0
Omsætningsaktiver	75,1	79,7	84,2
Egenkapital	5,4	5,3	5,3
Langfristet gæld	669,3	659,8	634,7
Kortfristet gæld	72,4	71,5	74,9
Lånerammen	818,8	818,8	818,2
Træk på lånerammen	665,7	653,1	628,7

Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	81,3%	79,8%	76,8%
Negativ udsvingsrate	-3,7%	0,4%	0,5%
Overskudsgrad	0,1%	0,0%	0,0%
Bevillingsandel	89,6%	89,3%	90,1%
KPI - karakter for udgiftsopfølgning			
Personaleoplysninger			
Antal årsværk	424,8	418,0	391,6
Årsværkspris	0,4	0,4	0,4
Lønomkostningsandel	46,0%	47,4%	46,4%
Lønsumsloft	170,2	168,1	166,5
Lønforbrug	159,0	166,0	159,9

Det realiserede regnskabsresultat er belyst i ovenstående tabel med økonomiske hoved- og nøgletal for 2016. Som det fremgår, svarer bibliotekets forbrug i 2016 til den disponible ramme (bevilling og indtægter).

Sammenholdt med grundbudgettets forventede resultat på 0 er der tale om en afvigelse på mindre end 0,002%. Biblioteket betragter på den baggrund regnskabsresultatet som tilfredsstillende.

I de fire år, hvor de nye regler for budget- og regnskabsopfølgning har været gældende, har bibliotekets årlige nettoresultat ikke afveget med mere end 0,1% i forhold til de lagte grundbudgetters nettotal.

I balancen afspejler faldet i værdien af anlægsaktiver årets afskrivninger, som overstiger tilgangen. Faldet modsvares af den langfristede gæld på passivsiden, der også er reduceret. Udnyttelsesgraden af lånerammen er som konsekvens heraf også faldet i forhold året før.

Omsætningsaktiverne er steget en smule, hvilket især er knyttet til en stigning i tilgodehavender, jf. bibliotekets balance i afsnit 3.

Den negative udsvingsrate måler det overførte overskuds størrelse sat i forhold til bibliotekets maksimalt tilladte negative videreførsel i henhold til finansloven. Denne negative udsvingsmargin (den såkaldte statsforskrivning) er for bibliotekets vedkommende på 5,3 mio. kr., mens biblioteket overfører et resultat tæt på 0 kr. Biblioteket har således overholdt statens regler for overført overskud/underskud, men den samlede "buffer" i bibliotekets økonomi består alene af den negative udsvingsmargin.

For så vidt angår bevillingsandelen, fremgår det, at biblioteket fortsat helt overvejende er finansieret af bevillingen på finansloven. Bevillingsandelen ligger på omkring 90% i de tre år, tabellen dækker.

Lønomkostningsandelen er faldet i forhold til 2015, sådan som det også blev forudskikket i årsrapporten for 2015. Dette skyldes, at de personalereduktioner, der blev foretaget i 2015 med henblik på at tilpasse udgiftsniveauet til de faldende bevillinger, først er slået igennem i 2016.

Endelig kan det konstateres, at biblioteket i 2016 har overholdt lønsumsloftet.

Sammenfatning
Det realiserede regnskabsresultat i 2016 svarer afrundet til det nettoforbrug, som bibliotekets godkendte grundbudget udviste. Afvigelsen udgør mindre end 0,002% af den samlede nettoudgiftsbevilling. Biblioteket betragter på den baggrund det samlede økonomiske resultat som tilfredsstillende.

2.4. Kerneopgaver og ressourcer

2.4.1. Opgaver og ressourcer: Skematisk oversigt

Nedenstående tabel viser en sammenfatning af økonomien for bibliotekets opgaver i henhold til gældende rammeaftale.

Tabel 5: Sammenfatning af økonomi for virksomhedens produkter/opgaver

Mio. kr., løbende priser	*Indtægtsført bevilling*	*Øvrige indtægter*	*Omkostninger*	*Andel af årets overskud*
Nationalbiblioteksservice				
Samlingsforvaltning	-77,0	-7,7	87,8	3,0
Forskning	-17,2	-13,7	19,6	-11,3
Formidling	-50,4	-8,7	57,5	-1,7
Universitetsbiblioteksservice				
Levering af informationsressourcer	-127,1	-4,0	144,9	13,8
Personlig service	-28,6	-10,9	32,5	-6,9
Fællesomkostninger				
Generel ledelse	-5,0		5,7	0,7
Økonomi, HR og strategi	-10,9	0,0	12,5	1,5
IT	-11,0	-0,1	12,6	1,5
Bygninger og intern service	-11,7	-2,4	13,3	-0,7
I alt	**-338,9**	**-47,4**	**386,3**	**0,0**

Det bemærkes, at der ikke er kontinuitet i forhold til den tilsvarende opgørelse for 2015. Der er skiftet kontoplan i 2016 til den fælles fl-formålskontoplan, hvor der er anvendt andre nøgler og klassifikationsprincipper end hidtil. Opmærksomheden henledes endvidere på, at bevillingen er nøgletalsfordelt ud fra de førte udgifter. Bevillingen konteres ikke direkte på formål.

Ser man på omkostningssiden, er universitetsbiblioteket en anelse større end nationalbiblioteket. På finansieringssiden er nationalbibliotekets andel af øvrige indtægter fortsat størst, men universitetsbibliotekets indtægter har været stigende gennem årene og er knyttet til biblioteksydelser for Københavns Universitet.

Der er redegjort for anvendte omkostningsfordelinger under anvendt regnskabspraksis.

2.5. Målrapportering

2.5.1. Oversigt over årets resultatopfyldelse

Tabel 6: Årets resultatopfyldelse

Opgave	Resultatmål	Målopfyldelse
Nationalbiblioteksservice - samlingsforvaltning	1. Biblioteket vil sikre den nationale hukommelse ved indsamling af den relevante og adækvate fysiske og digitale kulturarv til bevarelse for eftertiden.	Delvist opfyldt
	2. Biblioteket vil forlænge de fysiske samlingers levetid, så der også i fremtiden vil være adgang til og mulighed for at benytte de indtil nutiden indsamlede materialer.	Opfyldt
	3. Biblioteket skal kunne indsamle alle i nutiden fødte typer af digitalt materiale og udvikle metoder til bevaring og formidling med henblik på, at materialerne kan være tilgængelige i fremtiden.	Delvist opfyldt
Nationalbiblioteksservice - forskning	4. Biblioteket vil øge kendskabet til kulturarven gennem sin forskning og en bred forskningsformidling.	Opfyldt
Nationalbiblioteksservice - formidling	5. Biblioteket vil nå et bredere publikum med sit samlingsindhold og sine kulturelle aktiviteter.	Delvist opfyldt
	6. Biblioteket vil udvide sit fokus fra bruger til deltager, hvor kendte som nye benyttere igennem deltagelse i fx bibliotekets videns-indsamling får medejerskab til bibliotekets indhold og aktiviteter.	Opfyldt
Universitetsbiblioteks-service - levering af informationsressourcer	7. Biblioteket vil intensivere leveringen af digitale informationsressourcer, herunder i form af e-bøger, til Københavns Universitet.	Opfyldt
Universitetsbiblioteksservice - personlig service	8. Biblioteket vil udvikle de fysiske studiemiljøer for de studerende ved Københavns Universitet med fokus på anvendelse af *state-of-the-art* informationsteknologi og andre teknologibaserede støttefunktioner.	Opfyldt

Opgave	Resultatmål	Målopfyldelse
Fælles nationalbibliotek- og universitetsbiblioteks-service	9. Biblioteket vil formidle sine digitale ydelser på de platforme, som brugerne benytter.	Opfyldt

Det Kongelige Biblioteks rammeaftale med Kulturministeriet indeholder i alt 9 mål. Som det fremgår af tabellen ovenfor, er det bibliotekets vurdering, at 6 mål blev opfyldt, mens 3 blev delvist opfyldt.

Dette er efter bibliotekets vurdering en tilfredsstillende målopfyldelse for året.

2.5.2. Rammeaftalens mål: Uddybende analyser og vurderinger

Nationalbiblioteksservice

2.5.2.1 Samlingsforvaltning (I)

Biblioteket vil sikre den nationale hukommelse ved indsamling af den relevante og adækvate fysiske og digitale kulturarv til bevarelse for eftertiden. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 7.

1. Resultatmål: Biblioteket vil sikre den nationale hukommelse ved indsamling af den relevante og adækvate fysiske og digitale kulturarv til bevarelse for eftertiden.					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Revision af accessionspolitikker	**Se årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Se nedenfor**	**-**	**-**
Proceduren for indlemmelse af fysiske samlinger	Se årsrapport	Produktionstal	Se nedenfor	Produktionstal	Produktionstal
Måling af ressourceforbrug ved indlemmelse af fysiske samlinger	Måles fra 2016	1. måling	Se nedenfor	2. måling	Måltallet fastsættes pba. regnskabstal 2016
Omkostninger (kr. pr. enhed) ved indlemmelse af fysisk pligtaflevering	51,00	57,17	49,00	57,17	57,17
Fysisk pligtaflevering, meter (modtagne, ikke indlemmede)	1.500	Årsstatistik	1.900	Årsstatistik	Årsstatistik
Indlemmelse af digitale samlinger	**Se årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Se nedenfor**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.

Accessionspolitikker
Revision af nationalbibliotekets accessionspolitikker blev af den nye direktion i september 2016 flyttet til 1. kvartal 2017 grundet fusionen mellem Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek.

Revision af accessionspolitikker blev i 2016 påvirket af de udmeldte sparekrav for 2016 og årene fremefter. Det primære fokus i revision af accessionspolitikker er på specialsamlingsområderne både i forhold til bibliotekets egne indkøb samt donationer på specielt personarkivområdet/Håndsskriftsamlingen og Musik- og Teaterområdet. Derudover er der også pligtafleveringsområdet, der dog primært er reguleret via lovgivningen. Ved fusionen af de to nationalbiblioteker blev det besluttet at gennemføre udarbejdelsen af revisionen i 1. kvartal 2017, da fusionen og lederskiftet også har en indflydelse på de fremadrettede faglige prioriteringer og de politikker, der skal lægge til grund for indlemmelse af arkiver og andre donationer. Som konsekvens af omprioriteringsbidraget og de afledte besparelse skal det vurderes i revisionen, om ressourceforbrug i forbindelse med indlemmelse af en samling og/eller arkiv (klargøring, pakning

og registrering) også er nødt til at være et parameter i accessionspolitikken.

Procedure for indlemmelse af fysiske samlinger
Biblioteket har valgt at foretage en fuldstændig omlægning og ensretning af procedurerne for indlemmelse af fysiske samlinger med fokus på specialsamlingerne/nationalsamlingerne. Derfor har der ikke været mulighed for at udarbejde produktionstal for 2016, da opgaven har været langt større end en ajourføring af procedurer som angivet i målet for 2015.

Målet for 2016 var at etablere et fælles modtagelses- og accessionsrum for Nationalbibliotekets samlinger undtaget pligtafleveret materiale. Samtidig skulle katalogiseringspraksis for de enkelte samlinger/materialer kortlægges med henblik på ensretningen af registreringsniveauer. Dette mål er nået.

Der er etableret rum til modtagelse af accessioneret materiale, som kan bookes af bibliotekets medarbejdere efter behov, hvor der samtidig koordineres med Bevaringsafdelingen. Der er udarbejdet et workflow bestående af en række delprocesser, som løbende er blevet og fortsat vil blive implementeret og optimeret. Der gennemførtes en række pilotprojekter i 4. kvartal, som efterfølgende er blevet evalueret. Der er afholdt koordineringsmøder for de materialeansvarlige, hvor faciliteter og flow er introduceret. Der er etableret en procesprotokol samt en vagt- og driftsordning, så flowet for modtagelse er understøttet, når det efterspørges af samlingerne.

Ved evalueringen af de foreløbige pilotprojekter er der identificeret nye delprocesser og tværgående funktioner, som fremadrettet kan optimeres. Derfor fortsætter projektet i primo 2017 og overgår herefter til drift.

Samtidig er der udarbejdet en oversigt over katalogiseringspraksis og niveauer i Nationalbiblioteket, der udgør basis for en yderligere ensretning og optimering i de kommende år. Der er indført timeregistrering for modtagelsesopgaven/indlemmelse, hvilket giver mulighed for diverse omkostningsberegninger, ressourcestyring og overblik over det samlede ressourcetræk.

Fremadrettet bliver det hermed muligt at måle og effektivisere ressourceforbruget ved indlemmelse af fysiske specialsamlinger på linje med indlemmelse af fysisk pligtaflevering. Som det fremgår, viser omkostningsberegningen for fysisk pligtaflevering, at ressourceforbruget er faldende.

Indlemmelse af digitalt materiale – håndtering af e-bøger og digitale trykforlæg til bøger
Målet i 2016 var at udarbejde en rapport, som afdækkede forlag/distributørers workflows af e-bøger og trykforlæg til bøger. Denne rapport skulle danne grundlag for et forslag til optimering af indsamling af e-bøger samt oplæg til en indsamling af trykforlæg til bøger. Endelig skulle der ske en justering af håndteringen af e-bogs workflows ved at lade disse workflows blive håndteret i Chronos.

I foråret 2016 blev der udarbejdet en rapport, som afdækkede de ønskede områder. Rapporten gav endvidere forslag til, hvilke områder der kunne undersøges med henblik på en evt. revision af pligtafleveringsloven.

På grundlag af rapportens anbefalinger blev det besluttet at igangsætte 2 nye projekter: Et pilotprojekt for indsamling af trykforlæg i 2017 og en implementering af et nyt e-bogs workflow i 2016-2017. Implementering af et nyt workflow for e-bøger er påbegyndt, men er blevet forsinket på grund af arbejdet med den af Kulturministeriet og Finansministeriet initierede budgetanalyse af pligtafleveringsområdet. Herudover har sammenlægningen af Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek spillet ind, herunder navnlig beslutningen om at etablere en fælles repository-løsning, jf. nedenfor.

Projektet videreføres i 2017.

Sammenfatning
Resultatmålet om, at Det Kongelige Bibliotek skal sikre den nationale hukommelse ved indsamling af den relevante og adækvate fysiske og digitale kulturarv til bevarelse for eftertiden udspringer af, at biblioteket har hovedansvaret for betydelige nationale samlinger i fysisk form og samtidig en hastigt voksende opgave med indsamling af digitale materialer. Indsamlings- og forvaltningsopgaven er delvist fastlagt i lov om pligtaflevering af offentliggjort materiale, men omfatter også accession til de ikke-pligtafleverede samlinger.

Som det fremgår af rammeaftalen, vil en repræsentativ indsamling af kulturarven stille store krav til et skarpere fokus på indholdet af samlingerne og dermed definitionen af relevante materialer.

Resultatmålet var i 2016 udmøntet i en række operationelle mål vedr. bl.a. nye accessionspolitikker og håndtering af e-bøger. De vil blive opfyldt, men med forsinkelse som følge af de forhold, der er gennemgået ovenfor.

Resultatmålet anses på den baggrund for delvist opfyldt i 2016.

2.5.2.2 Samlingsforvaltning (II)

Biblioteket vil forlænge de fysiske samlingers levetid, så der også i fremtiden vil være adgang til og mulighed for at benytte de indtil nutiden indsamlede materialer. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 8.

2. Resultatmål: Biblioteket vil forlænge de fysiske samlingers levetid, så der også i fremtiden vil være adgang til og mulighed for at benytte de indtil nutiden indsamlede materialer.					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Nyt klimamagasin	**Se årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**
Dækkende fysisk langtidsbevaring	**47%**	**47%**	**48%**	**48%**	**49%**
Bevaring – konserverede enheder	**4.400**	**850**	**1.800**	**850**	**850**
Bevaring – emballering af enheder	**20.000**	**15.600**	**26.000**	**15.600**	**15.600**

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.

Nyt magasin

Det Kongelige Bibliotek har i overensstemmelse med lagte planer medvirket ved det klimastyrede magasinbyggeri, hvor der i 2016 er arbejdet frem mod et byggeprogram og et aktstykke om grunderhvervelse og byggeri.

Der er i hele året løbende afsendt samlinger til placering i Rigsarkivets højlager efter en fast tidsplan. Herudover placeres der løbende pligtafleveret materiale i Rigsarkivets mezzaninmagasin. Dækkende fysisk langtidsbevaring er steget med 1 pct.

Klargøring af samlingerne til udflytning

Samlinger i flyttekasser og paller på Lergravsvej LGV er ompakket til æsker, i alt ca. 9.300 enheder. Klargøring af enheder til udflytning har især været koncentreret om Håndskriftsamlingens og Kort- og Billedsamlingens enheder, som har været opbevaret i flyttekasser og paller i magasinet LGV. Indsatsen har omfattet ordning, ompakning og registrering med stregkodning. De klargjorte arkiver er efterfølgende overført til Rigsarkivets højlager og kan herefter bestilles i Rex og leveres på læsesalen som traditionelle boglige enheder.

I de øvrige samlinger er i alt ca. 16.700 enheder ompakket til æsker. Klargøringsindsatsen har derudover været koncentreret om udvalgte håndskriftsamlinger i magasin Holm med ordning, ompakning efter behov og stregkodning af enhederne. De klargjorte arkiver er efterfølgende overført til Rigsarkivets højlager og kan herefter bestilles i Rex. I de øvrige samlinger er der i mindre omfang klargjort materiale til udflytning.

Planen for ompakning er gennemført med et meget tilfredsstillende resultat.

Sammenfatning
Fremdriften i planerne om et nyt magasin og klargøring af samlinger til indflytning i magasinet er afgørende forudsætninger for, at biblioteket, som anført i resultatmålet, kan forlænge de fysiske samlingers levetid, så der også i fremtiden vil være adgang til og mulighed for at benytte de ind til nutiden indsamlede materialer.

Resultatmålet anses på den baggrund for opfyldt i 2016.

2.5.2.3 Samlingsforvaltning (III)

Biblioteket skal kunne indsamle alle i nutiden fødte typer af digitalt materiale og udvikle metoder til bevaring og formidling med henblik på, at materialerne kan være tilgængelige i fremtiden. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 9.

3. Resultatmål: Biblioteket skal kunne indsamle alle i nutiden fødte typer af digitalt materiale og udvikle metoder til bevaring og formidling med henblik på, at materialerne kan være tilgængelige i fremtiden					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Bevaringsplaner til digitale samlinger	-	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**
Dækkende digital langtidsbevaring (målt i TeraByte)	-	**I henhold til bevaringsplaner**	**22 TB**	**I henhold til bevaringsplaner**	**I henhold til bevaringsplaner**
Udvikling Netarkivet.dk	-	**Rapport om metode og måltal**	**Redegørelse i årsrapport**	**Fastsættes i 2016**	**Fastsættes i 2016**

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.

Bevaringsplaner for digitale samlinger
Biblioteket har etableret en række digitale samlinger, som er placeret i digitale magasiner til langtidsbevaring, over de seneste 9 år. De mange samlinger er dog karakteriseret ved at dække over et relativt lille antal dataformater, når man ser dem på tværs af samlingerne. Det har været opgaven at udvikle bevaringsplaner for alle disse materialer.

I 2015 udvikledes de værktøjer, der skulle bruges til repository-projektet Chronos, for løbende at afdække samlingernes sammensætning og volumen og præcise tekniske karakteristika (dataformat og version, hvilket program der har produceret dem, øvrige tekniske karakteristika mm) – data som skal bruges til at understøtte bevaringsplanerne. Da Chronos ikke er idriftsat til bevaring, og repositoriet fremadrettet på dette punkt skal erstattes af det af Statsbiblioteket er-

hvervede *Preservica*, udestår det at få afklaret, hvilke tilpasninger og eller udvidelse af Preservica-softwaren der skal til for at kunne levere de samme informationer ind til bevaringsplanerne.

Status på projektet er, at der er fastlagt en template for en bevaringsplan, som blandt andet indeholder en præcisering af de signifikante egenskaber, som skal bevares i det digitale materiale, en risikoanalyse samt fastlæggelse af, hvilke ydre hændelser der skal aktivere, at bevarings-planen genbesøges og evt. justeres på et senere tidspunkt. Efterfølgende er arbejdet med at udarbejde de konkrete bevaringsplaner påbegyndt.

Bevaringsplaner vil fremadrettet kunne findes både for et dataformat, hvor filerne ikke indgår i en samling, hvor der skal tages særligt hensyn til dette, og så for særlige samlinger eller delsamlinger, hvor relationen mellem filerne er en del af de informationer, som skal bevares. Som illustrativt eksempel kan nævnes, at der udarbejdes en bevaringsplan for TIFF, da langt de fleste TIFF-billeder biblioteket har, er selvstændige digitale objekter, hvor samlingstilhørsforholdet ingen betydning har for objekternes bevaring, og én selvstændig bevaringsplan for et digitalt kort, hvor det store datasæt på ca. 80.000 unikke filer bestående af TIFF filer og separate filer med positioneringsdata skal forstås, forvaltes og bevares som en helhed.

Arbejdet blev påbegyndt i forsommeren, men lå stille i 6 måneder under budgetanalysen og er således forsinket og vil først blive afsluttet senere. Det vil ikke være muligt at afsluttet aktiviteten og dermed etablere et måltal for rammeaftalens nøgletal 5B for årene 2017 og 2018, før den oprindelige funktionalitet udviklet til Chronos vil være på plads i forhold til de forskellige alternative repositorier, som skal forvalte de langtidsbevarede data fremadrettet.

Netarkivet og udenlandske Danica
I henhold til rammeaftalen skal Netarkivet i 2017 være i stand til at indsamle og bevare materiale på udenlandske domæner, som har betydning for dansk kulturarv (udenlandske Danica).

Det er antaget, at mængden af Danica-relateret indhold, der er placeret på domæner udenfor .dk er stigende. Det er samtidig meget ressourcekrævende manuelt at finde udenlandske domæner, som har Danica-materiale. Derfor er der et stort ønske om at få automatiseret processen med at finde dette materiale.

En hjemmeside udenfor .dk er Danica hvis et eller flere af følgende kriterier er opfyldt:

- Hjemmesiden er formuleret på dansk.
- Hjemmeside er rettet mod borgere i Danmark.
- Registranten af et domænenavn har fast bopæl i Danmark, som f.eks. danske virksomheder, danske institutioner, foreninger, udøvende kunstnere.
- Registranten af et domænenavn er af dansk oprindelse.
- Hjemmesiden indeholder danske forhold som f.eks. dansk politik, danske institutioner danske virksomheder, danske foreninger, danske personer.
- Hjemmesiden indeholder væsentlige bidrag af danskere, skribenter, billedkunstnere, spildesignere osv.

Som udgangspunkt er det valgt at anvende outlinks fra Netarkivets høstninger til at finde Danica materiale på domæner udenfor .dk. Outlinks er eksterne URL'er på et bestemt domæne, der ikke linker til andre dele af samme domæne. De indsamlede outlinks tjekkes for validitet hvorefter en høstning med henblik på analyse igangsættes. Indhold fra høstningen af de enkelte outlinks analyseres på mere end 20 forskellige måder. Ud fra resultaterne af disse analyser afgøres, om de pågældende outlink anses for at være Danica eller ej. Med regelmæssige mellemrum gennemføres en kuratorvurdering med henblik på en egentlig indsamling af det analyserede og udvalgte materiale.

Netarkivets kuratorer har dermed fået et værktøj til at gennemføre en automatiseret og ensartet proces til at finde Danica materiale udenfor .dk domænet. Dette sikrer at Netarkivet kan indsamle og bevare digitalt materiale udenfor .dk domænet, som har betydning for dansk kulturarv (udenlandsk Danica). Udviklingsarbejdet har dog vist, at mange af Danica kriterierne er subjektive kriterier, som er svært omsættelig til "maskinkriterier". Derfor er der under implementeringen lagt vægt på, at kriterierne løbende kan justeres af Netarkivets kuratorer. Antallet af outlinks, der skal analyseres pr år, er fastlagt som måltal. Da målet med idriftsættelse af Webdanica applikationen først indfries i 2017, vil aftalte måltal for såvel 2017 som det følgende år først blive etableret i 2017 og ikke som først anført i 2016.

Sammenfatning
Dækkende bevaringsplaner for de digitale samlinger samt udvikling af processer til indsamling og bevaring af udenlandske Danica er væsentlige skridt mod, at biblioteket, som anført i resultatmålet, kan indsamle alle i nutiden fødte typer af digitalt materiale og udvikle metoder til bevaring og formidling med henblik på, at materialerne kan være tilgængelige i fremtiden.

De operationelle mål vil blive opfyldt, men med forsinkelse. Resultatmålet anses på den baggrund for at være delvist opfyldt.

2.5.2.4 Forskning

Biblioteket vil øge kendskabet til kulturarven gennem sin forskning og en bred forskningsformidling. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 10.

4. Resultatmål: Biblioteket vil øge kendskabet til kulturarven gennem sin forskning og en bred forskningsformidling					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Forskningsformidlingsstrategi	-	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	-	-
Antal publikationer	**107**	**95**	**131**	**80**	**50**
Antal videnskabelige konferencer	**6**	**2**	**3**	**2**	**2**
Antal forskningsårsværk	46	35	44	35	35

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.

Formidlingsstrategi

Målsætningen i forskningsformidlingsstrategien er, at kulturarven skal formidles, så den bliver forståelig og nærværende i en bred kontekst og med formidling tænkt ind som et fast element i forskningsprojekter og andre faglige projekter i Nationalbiblioteket. Formidlingen skal være vedkommende, give indsigt både for fagfolk og lægmand og være baseret på Nationalbibliotekets viden, faglige ekspertiser og samlinger. Det skal være formidling af høj kvalitet, både når der er tale om forskningsformidling for den lidt snævre kreds og ved den mere publikumsorienterede formidling med en bred appel.

I 2016 har målsætningen været at implementere formidlingsstrategien med fokus på at skabe synergi mellem forskning, formidling og indsamling/samlingerne. Der har været forskellige projekter, heriblandt blandt andet et tæt samarbejde mellem forskere og teknisk personale, der har givet anledning til en række nybrud vedrørende de muligheder og udfordringer, som knytter sig til adgang, analyse og forståelse af arkiveret web-materiale.

Projektdeltagerne har i fællesskab forfattet en tværvidenskabelig artikel "Persistent Web References – Best Practices and New Suggestions", der i efteråret 2016 blev indstillet til Best Paper Award ved årets International Conference on Digital Preservation.

Projekterne har også givet anledning til nye forståelser af, hvordan internettet skaber og påvirker kulturelle fænomener, og resultaterne bliver formidlet i artikler og foredrag, ligesom der er indgået aftale med både DR og Videnskab.dk, som i løbet af foråret 2017 vil bringe en række interviews på baggrund af de afsluttede projekter.

Et væsentligt element er bibliotekets udstillinger, der i 2016 tog udgangspunkt i Nationalbibliotekets samlinger. Bibliotekets fageksperter var kuratorer og med til at designe og formidle udstillingerne af henholdsvis kunstnerbøger og fotosamlinger. Samtidig har der i hele 2016 været arbejdet målrettet med en bred kuratorgruppe på tværs af bibliotekets samlinger som forberedelse til bibliotekets store udstilling om Vestindien i maj 2017. Der har været et stærkt fokus på en bred formidling og udvælgelse af materialer til digitalisering. Der blev gennemført datasprint med de digitaliserede samlinger i tæt samarbejde med Det Humanistiske Fakultets Biblioteks HUMlab på workshops koordineret af Københavns Universitet i relation til den brugerinddragende udstilling, "Ufortalte historier", som formidles i samarbejde med Statens Museum for Kunst. Samtidig har der været stor interesse i dagspressen for at dokumentere processen og arbejdet med udstillingens fokus og de digitaliserede materialer.

Publikationer og videnskabelige konferencer
Der er produceret mere end 100 publikationer. Publikationsvirksomheden er foregået inden for rammerne af bibliotekets forskningsplan 2016-19 med vægt på de deri fastlagte satsningsområder. Inden for alle satsningsområderne er der igen i år fremkommet væsentlige publikationer, hvortil såvel institutionens egne forskere, de domicilerede forskere og eksterne samarbejdspartnere fra andre forskningsinstitutioner og højere læreanstalter har bidraget.

I bibliotekets skriftserie, *Danish Humanist Texts and Studies* er der udkommet tre bind på tilsammen godt 2100 sider (bind 54, 55 og 61), heraf en antologi med talrige bidrag af medarbejdere, af domicilerede og eksterne samarbejdspartnere. Udgivelserne omfatter tilsammen hovedparten af de områder, der dækkes af forskningsplanen. Hertil kommer tre bind i serien COMDC på tilsammen 1000 sider, og yderligere nogle monografier har set dagens lys med så forskellige emner som Karsten Christen og Susanne Otzen (red.): *Birgittes Gøjes & Herluf Trolles Bøger* og Palle O. Christiansen: *Den legende borgermand. En embedsmands oplevelser i billeder, fotos og ord 1865-1948*. Hertil føjer sig mange snese artikler spredt ud over et stort antal antologier og tidsskrifter.

SIBMAS konferencen er en international konference for museer og arkiver inden for teatervidenskab og performance. Som vært for konferencen er der blevet sat fokus på Det Kongelige Bibliotek som en dansk forskningsinstitution inden for feltet. Desuden er forskningen blevet formidlet igennem papers på konferencen, mens formidlingen foregik under konferencen i byens rum igennem forskellige performancearrangementer.

Det Kongelige Biblioteks forskningsprojekt "Skaberen på scenen. Komponistens død og genkomst i samtidens kompositionsmusik" affødte et nordisk videnskabeligt seminar med en indlejret koncert, hvor biblioteket var vært. Forskningsresultatet blev fremlagt igennem et paper, mens formidlingen foregik igennem koncerten, hvor tre komponister hver fik oplægget: "Komponer et stykke musik, hvor I selv deltager." Overvejelserne omkring arbejdet med kuratering og formidling blev fremlagt på Julius Bomholdt seminaret i november 2016, under titlen: 'Kuratering af kunstmusik – forskning, formidling og produktiv modstand."

Boghistorie er et af Det Kongelige Biblioteks satsningsområder, og derfor arrangeres der hvert år et bogseminar med boghistorie som tema. Seminaret indeholdt i 2016 fire videnskabelige oplæg, hvoraf det oplæg, der blev præsenteret af en af bibliotekets egne forskere, handlede om kunstnerbøger - et emne der formidles til et bredt publikum igennem bibliotekets udstilling OPSLAG/NEDSLAG.

Sammenfatning
En samlende forskningsformidlingsstrategi, der giver retning for forsknings- og formidlingsarbejdet, samt opretholdelse af en publikations- og konferencevolumen, der understøtter forskningsplanen, er væsentlige forudsætninger for, at Det Kongelige Bibliotek, som specificeret i resultatmålet, kan øge kendskabet til kulturarven gennem sin forskning og en bred forskningsformidling.

Resultatmålet anses på den baggrund for opfyldt i 2016.

2.5.2.5 Formidling (I)

Biblioteket vil nå et bredere publikum med sit samlingsindhold og sine kulturelle aktiviteter. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 11.

5. Resultatmål: Biblioteket vil nå et bredere publikum med sit samlingsindhold og sine kulturelle aktiviteter					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Nyskabende kulturaktiviteter	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**
Måling af nye grupper	**Skoletjeneste etableret**	**Måling**	**Redegørelse i årsrapport**	**Måling**	**Måling**
Gæster i udstillinger - "betalende og ikke-betalende"	**70.000**	**62.500**	**54.900**	**62.500**	**62.500**
Besøgende, Diamanten	369.000	360.000	351.000	360.000	370.000
Koncertgæster	9.700	8.800	7.800	8.800	8.800

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.

Afprøvning af nye publikumstilbud
Et af Det Kongelige Biblioteks vigtigste mål med sponsorfinansierede kulturnetværk for studerende – Students Only! – er at øge procentdelen af studerende ved kulturarrangementer – en målgruppe, der i forvejen gæster og bruger Slotsholmens biblioteksfaciliteter dagligt. En af metoderne i 2016 har været at fokusere særligt på et nyt arrangementsformat, nemlig foredragsforestillinger – et nyt format både på biblioteket og i kulturlivet i øvrigt. I foredragsforestillingerne sammensættes samlings- og forskningsformidling, personlige fortællinger, live-oplæsning og -musik til et dramaturgisk forløb. Antagelsen var, at både form og indhold ville være relevant for at opnå en større andel af studenter i den samlede belægningsprocent samtidig med, at indholdet knytter sig tæt til bibliotekets samlinger.

Foredragsforestillingerne med *Brevet* som tema (3 arrangementer i 4. kvartal) viste sig særlig populære for denne målgruppe. Til arrangementerne udgjorde studerende mellem 20% og 30% af publikum – et meget tilfredsstillende resultat. Den samlede belægning ved arrangementerne var i øvrigt over 90%.

Ressourceforbruget ved produktion af foredragsforestillinger er relativt højt i forhold til mere gængse foredragsformater. Det har dog været en væsentlig pointe at afprøve og udvikle et meget ambitiøst format,

- der kan fastholde og udvikle nuværende publikumsgrupper
- der i særdeleshed kan tiltrække nye publikumsgrupper (de studerende)
- der har nationalbibliotekets samlinger som klangbund (herunder den godt 2 mio. store brevsamling)

Ud fra det perspektiv har resultatet – trods ressourceforbruget – været tilfredsstillende, og det ny format vil også være at finde blandt de kulturaktiviteter, som biblioteket tilbyder i de kommende to år.

Det skal bemærkes at der for at få ressourcerne til at slå til dels blev produceret et mindre antal enkeltarrangementer i forestillingsrækken end ved traditionelle foredragsrækker (hvilket ikke anses for negativt), dels blev indgået et sponsorat med PostNord.

I øvrigt knyttede der sig til brevforestillingerne en såkaldt brevskrivningskoncert kun for studerende - et format udviklet i 2015, der viste sig meget velegnet til at formidle flere facetter af KB's virke, nemlig kulturaktiviteter, fysisk bevaring og brevsamlinger: Den gamle læsesal får ny funktion af kulturel scene, og publikum kan med levende musik få mulighed for at håndskrive et brev på papir fremstillet af bevaringsafdelingen.

Formatet har vist sin slidstyrke og potentiale for udvikling, og vil derfor også indgå i formatporteføljen i det kommende år af rammeaftaleperioden. Ved brevskrivningskoncerten i 2016 (4. kvartal) var der udsolgt med lang venteliste til de 100 pladser, og et fremmøde på 75%.

Udstillingsgæster i Diamanten
Måltallet for udstillingsgæster var 62.500 besøgende, mens resultatet blev godt 54.900.

Målsætningen var ikke blot at fastholde et antal udstillingsgæster hen over året, men at have et fokus på at udvide publikumsgruppen. Strategien for at opnå dette blev formuleret og iværksat i 2015 og er fortsat i 2016. Strategien falder i to dele:

- At fastholde publikumsinteressen hen over en udstillingsperiode
- Et pilotprojekt med en skoletjeneste rettet mod folkeskolens ældste klasser samt gymnasiet

Det i 2015 nye fokusområde at fastholde publikumsinteressen hen over en udstillingsperiode blev i 2016 prioriteret yderligere, og der blev produceret en række arrangementer, der voksede ud af og havde tilknytning specifikt til udstillingsprogrammet. Desuden blev det prioriteret at

anvende allerede kendte arrangementsformater som fx *De unge og de tunge* men i nye rammer, nemlig i selve udstillingsarealet. Det skaber en nærhed og tilknytning til udstillingen, der kan gøre publikum til bedre ambassadører for udstillingen og dermed generere flere gæster.

Interessen for udstillingsarrangementerne har været stor og publikumsgruppen mere sammensat end det, der normalt observeres. Ud over samtaleformaterne er der også blevet afholdt flere seminarer samt en kunstnerbogsmesse med fredagsbar. Det har nemlig vist sig relevant med en vis spredning i formatprofilen for at tiltrække flere forskellige publikumsgrupper (fra fagfolk til galleri-publikum), hvilket er lykkedes. Resultatet har derfor været tilfredsstillende.

Det skal kort bemærkes, at der er flere grunde til, at det samlede antal udstillingsgæster hen over året alligevel ikke er nået op på måltallet, hvoraf den væsentligste er, at der i en længere periode kun har været én udstilling i Rotunde-området pga. en omfattende gulvreparation.

Ressourceforbruget i forbindelse med arrangementerne i udstillingerne har været lidt højere end forventet. Det er således blevet gennemgået, og der bliver i 2017 gjort en række tiltag for at effektivisere produktion og afvikling af disse arrangementer, bl.a. ved at samle flere funktioner hos en medarbejder. Ved årets slutning fremstår arrangementer i udstillingerne som en fast del af bibliotekets kulturaktivitetsportefølje for det kommende år.

I efteråret 2015 blev der – finansieret af Knud Højgaards Fond – iværksat et pilotprojekt med en skoletjeneste rettet mod folkeskolens ældste klasser samt gymnasieelever, en publikumsgruppe, der ikke før havde været fokus på i bibliotekets udstillingsvirksomhed. Skoletjenesten var knyttet til udstillingen *Klaus Rifbjerg - en digter til tiden*. Tjenesten fortsatte i 1. kvartal af 2016, da udstillingen løb til og med februar måned.

Den umiddelbare positive vurdering fra året før blev yderligere understreget. Bibliotekets målsætning om mindst 50 skoleklasse-besøg for hele skoletjeneste-forsøgsperioden – et antal som den eksterne skoletjenestekoordinator (og sparringspartner) havde bemærket var meget ambitiøst for et pilotprojekt- resulterede i 56 besøgende klasser fra folkeskolen, de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser.

Projektet blev evalueret i 2. kvartal 2016. Derefter blev der udarbejdet en analyse- og evalueringsrapport, hvor metode, strategi og ressourceforbrug blev gennemgået og vurderet med henblik på en eventuel implementering af en skoletjeneste i Nationalbibliotekets regi i de kommende år. Rapporten forelå ultimo 4. kvartal og var så omfattende, at det blev vurderet for hensigtsmæssigt at udarbejde en kortere sammenskrivning af rapporten, som kan danne baggrund for en præsentation for bibliotekets direktion primo 2017.

Det er på nuværende tidspunkt klart, at pilotprojektet og dets resultater og den deraf afledte evalueringsrapport vil kunne udgøre en væsentlig del af et beslutningsgrundlag for en eventuel fremtidig skoletjenesteordning.

Metode og ressourceforbrug vurderes således at have været relevant og tilfredsstillende: dels da antal af besøgende skoleklasser nåede et stykke over målsætningen, dels da den afsluttende rapport har fået den faglige og analytiske kvalitet, der kan danne et seriøs grundlag for en videre beslutningsproces.

Sammenfatning
Arbejdet med nyskabende kulturaktiviteter samt måling af effekten på nye publikumsgrupper bidrager i høj grad til opfyldelsen af resultatmålet om, at biblioteket skal nå et bredere publikum med sit samlingsindhold og sine kulturelle aktiviteter. Specifikt hvad angår udstillingerne, lykkedes det dog ikke helt at fastholde besøgstallet på det ønskede niveau.

Sammenfattende vurderes det derfor, at resultatmålet er delvist opfyldt.

2.5.2.6 Formidling (II)

Biblioteket vil udvide sit fokus fra bruger til deltager, hvor kendte som nye benyttere igennem deltagelse i fx bibliotekets vidensindsamling får medejerskab til bibliotekets indhold og aktiviteter. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 12.

6. Resultatmål: Biblioteket vil udvide sit fokus fra bruger til deltager, hvor kendte som nye benyttere igennem deltagelse i fx bibliotekets vidensindsamling får medejerskab til bibliotekets indhold og aktiviteter					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Publikumsanalyser, digitale og fysiske	**Se årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**
DOD: Danske bøger on demand (målt i bind)	**3.400**	**3.400**	**4.300**	**3.200**	**3.000**
Retrodigitalisering, ekskl. DOD (målt i sider/skanninger)	**508.000**	**50.000-150.000**	**98.000**	**50.000-150.000**	**50.000-150.000**
Benyttelse af digitaliserede værker/udlån	3.700.000	4.400.000	4.900.000	4.800.000	5.300.000

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.

Analyse af publikumsbetjening
På baggrund af analyser i 2015 af kvalitet og ressourceforbrug af både den fysiske og digitale brugerbetjening er udvalgte områder blevet omlagt i 2016.

Mailbetjening og telefonisk kontakt er blevet omlagt fra besvarelser via decentrale vagtordninger i de enkelte enheder til det fælles system "Kontakt biblioteket" – et system, der før da kun blev anvendt af universitetsbiblioteksområdet. Brugerne har således fået én digital mailindgang, samt én telefonisk indgang. Sammenlægningen har givet mulighed for at øge åbningstider og dermed lettet brugernes mulighed for at komme i kontakt med en medarbejder på bibliotek.

Alle skriftlige henvendelser til "Kontakt Biblioteket" sker i et centraliseret system, hvor der er muligt at spore og genfinde tidligere besvarelser. Dermed er kravet til journalisering af besvarelserne og muligheden for at videndele blevet væsentligt forenklet.

Betjeningen af "Kontakt Biblioteket" sker med fysisk deltagelse fra en række betjeningssteder og enheder på tværs af Det Kongelige Bibliotek. Dette har medført en betydelig erfaringsudveksling mellem de deltagende medarbejdere på tværs af bibliotekets områder og har givet mulighed for at udvikle nye samarbejdsrelationer. I alt 12 selvstændige mailindgange og 6 telefonlinjer er blevet lagt om til besvarelse via "Kontakt Biblioteket".

Derudover er en centraliseret læsesalsbetjening blevet forberedt igennem 2016, således at alle Nationalbibliotekets brugere kan betjenes alle dage og betjenes et og samme sted, på forskerlæsesalen. Denne betjening blev implementeret den 2. jan 2017.

I 2016 er forskerlæsesalen blevet bygget om som forberedelse til fremvisning af flere typer af materialer, som fx kort, billeder og manuskripter, og for at kunne rumme flere brugere. I den forbindelse er der blandt andet blevet etableret en ny skranke. Kameraovervågningen er desuden blevet revideret, og der er udarbejdet ny sikringsinstruks. Som erstatning for afspilningsudstyr til fysiske av-medier er en online formidlingsplatform blevet opgraderet med et modul til formidling af digitaliseret av-materiale – en fuld omlagt digital ekspedition af av-materiale forventes implementeret i løbet af 2017. De fysiske faciliteter er derudover blevet udvidet med en åben vejledningslæsesal som supplement til den sikrede forskerlæsesal. For vagtpersonalet er der blevet udarbejdet vejledninger og workflows til de forskellige materialetyper samt funktionerne i det nye område, og ekspeditionsgangene er blevet ensrettede og tilpasset de nye rammer. Disse vejledninger og workflows er baseret på analyser af de forskellige samlingers brugerrettede behov. Det er planlagt, at Bevarings- og Sikringsafdelingen i de første måneder af 2017 afholder kurser i materialehåndtering og håndtering af særlige sikringsscenarier for det samlede vagtpersonale.

Den 2. jan 2017 lukkede Dansk Folkemindesamlings læsesal, Småtrykssamlingens læsesal samt læsesalene på Center for Kort og Billeder og Center for Manuskripter og Boghistorie som selvstændige betjeningsenheder. Da medarbejdere nu kun skal bemande én læsesal, frigøres der ressourcer i de nævnte samlinger. Når rutinerne er på plads, vil medarbejderne desuden i højere grad kunne arbejde på tværs af samlingerne. Muligheden for at se alle materialer på alle åbningsdage er en serviceforbedring for brugerne, og samkøringen af arbejdsgange gør den fysiske betjening mere strømlinet for medarbejderne og mere ensartet for brugerne.

Det kan derfor konkluderes, at målene for optimering og centralisering af fysisk og digital betjening er blevet indfriet.

Retrodigitalisering med aftagerfokus og brugerdeltagelse
Retrodigitaliseringen har primært bestået af *Kulturarvsdigitaliseringen* og luftfotodigitaliseringsprojektet *Danmark set fra luften – før Google* som de to store retrodigitaliseringsområder fokuseret på brugerinddragelse og det brugerstyrede *DOD* (Danske Bøger on Demand), som gik fra projektstatus til fast biblioteksservice.

Kulturarvsdigitaliseringen
Temaet for Kulturarvsdigitaliseringen 2016 var digitalisering af arkivalier fra forskellige samlingsafdelinger med relevans for markeringen af 100-året for Danmarks afgivelse af de vestindiske øer i 2017. Ud over dette hovedfokus indgik også en mindre række digitaliseringer af noder, østeuropæiske bøger og stambøger. I alt blev 90.200 sider digitaliseret.

Med udgangspunkt i det digitaliserede materiale relateret til Dansk Vestindien har biblioteket eksperimenteret med nye brugerinddragende måder at stille data til rådighed på. For det første er der udviklet en webapplikation, et værktøj som brugere kan anvende til at udforske, interagere og dele digitaliserede stereoskopibilleder. Værktøjet lanceres i begyndelsen af 2017. For det andet har der været afholdt en serie af datasprints (datasprints er en metode til at udforske data systematisk og hurtigt) for forskere og studerende inden for it, humaniora og samfundsvidenskab. Datasprintsene faciliterede arbejdet med materialet inden for krydsfeltet digital humaniora, og der blev fra bibliotekets side eksperimenteret med nye måder at stille data til rådighed på (api og datasæts). I løbet af tre lørdage hen over efteråret samarbejdede forskere og studerende i mindre grupper på tværs af fagfelter med værktøjer til analyse og visualisering af materialet, og deres produktioner spændte bredt i indhold og udtryk: fra grafiske fremstillinger af data til filmiske fortællinger. Mens brugerne fik erfaring med nye værktøjer og nye adgangsmuligheder til digitale materialer, fik biblioteket nyttig viden om brugernes behov for datatyper og -kvalitet og for måder at håndtere data på. På baggrund af evalueringer af forløbet er bibliotekets dataadgange blevet forbedrede, og datasprints med nye data er planlagt i 2017. Det kan derfor konkluderes, at målene med brugerdeltagelse og aftagerfokus er indfriet.

I forhold til rammeaftalemålet på 50.000-150.000 sider, digitaliseret under Kulturarvsdigitaliseringen og bevaringsdigitaliseringen, er dette mål dette med et resultat på i alt ca. 98.000 skannede sider opfyldt.

Danmark set fra luften – før Google på Sjælland
I 2016 næsten fordoblede biblioteket digitaliseringen af billeder til luftfotoprojektet *Danmark set fra luften – før Google*. Projektet dækkede dette år det geografiske område Sjælland og i den forbindelse blev den brugerdrevne applikation, hvor de mange digitaliserede billeder bliver metadateret, opdateret til en ny og forbedret version. I alt blev godt 409.000 billeder digitaliseret, og billederne er nu begyndt at blive uploadet til applikationen, så de kan blive indplaceret ud fra det såkaldte crowdsourcing-princip, hvor brugerne bestemmer de mange billeders geografiske placering. Også i forhold til dette projekt kan det konkluderes at målene med brugerdeltagelse og aftagerfokus er blevet indfriet.

DOD (Danske bøger on Demand)

Det digitale projekt DOD, hvor bibliotekets brugere kan bestille læsesalsklausulerede bøger fra Nationalbibliotekssamlingen før 1915, overgik i 2016 fra projektstatus til en fast service. Brugen af servicen var støt stigende i løbet af 2016, og rammeaftalemålet på 3.400 bind blev betragteligt overgået med et resultat på i alt 4.286 bind uploadet til brugere. Det høje tal viser, at biblioteket også på dette område har indfriet målet om brugerdeltagelse og aftagerfokus.

Sammenfatning

Det er et hovedpunkt i Nationalbibliotekets strategi at facilitere og benytte crowdsourcing og andre frivillige og community-skabende tiltag til at forøge værdien af samlingerne gennem brugernes ordning, tilføjelse af metadata, anden information og kreative udnyttelse.

Dette er baggrunden for rammeaftalens resultatmål om, at biblioteket vil udvide sit fokus fra bruger til deltager, hvor kendte som nye benyttere igennem deltagelse i fx bibliotekets vidensindsamling får medejerskab til bibliotekets indhold og aktiviteter.

Dette er i 2016 udmøntet i en række operationelle mål vedrørende publikumsbetjening, som understøtter realiseringen af resultatmålet. De er alle nået. Resultatmålet er derfor opfyldt.

Universitetsbiblioteksservice

2.5.2.7 Levering af informationsressourcer

Biblioteket vil intensivere leveringen af digitale informationsressourcer, herunder i form af e-bøger, til Københavns Universitet. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 13.

7. Resultatmål: Biblioteket vil intensivere leveringen af digitale informationsressourcer, herunder i form af e-bøger, til Københavns Universitet					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Tilvækst trykte bøger (indkøb)	**5.800**	**3.000**	**1.400**	**2.000**	**1.000**
Omkostninger (kr. pr. enhed) ved indlemmelse af fysisk materiale	183	180	182	180	180
Tilvækst e-bøger, KUBIS licensbaseret adgang	**57.000**	**40.000**	**39.000**	**40.000**	**40.000**
Tilvækst e-tidsskrifter, KUBIS licensbaseret adgang	1.200	1.000	1.300	1.000	1.000
Udlån trykte bøger (KUBIS)	**570.000**	**515.000**	**517.000**	**465.000**	**420.000**
Downloads e-bøger (KUBIS)*	**1.344.000**	**1.070.000**	**3.665.000**	**1.180.000**	**1.300.000**
Downloads e-tidsskrifter (KUBIS)	**6.144.000**	**5.550.000**	**5.649.000**	**5.850.000**	**6.150.000**
Generel brugertilfredshed (brugerundersøgelse 2015 og 2017)	**90,3%**	**-**	**-**	**Min 90%**	**-**

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.

*Den store stigning i antal downloads af e-bøger skyldes til dels, at enkelte leverandører har skiftet målemetode. Der er efter bibliotekets vurdering fortsat tale om en reel stigning i benyttelsen – dog ikke helt så stor som tallene umiddelbart indikerer.

Omlægning af erhvervelsen og leveringen af informationsressourcer fra trykte til e-ressourcer
Som led i den overordnede strategi for Københavns Universitetsbibliotek, fortsatte biblioteket også i 2016 udbygningen af de digitale services samt migrationen fra trykte samlinger til elektroniske ressourcer og e-bøger. Der er anskaffet flere såkaldte backfiles og arkiver, eksempelvis: National Security Archive og Cambridge History Online samt American Chemical Society Legacy Archive.

Bibliotekets e-bogsstrategi har været en stor succes målt på brugen af e-bøger, herunder med markant stigning på PDA området (Patron Driven Acquisition). PDA dækker aftaler med e-bogsudbydere som Ebook Library, Dawson og JSTOR på områder uden direkte forlagsaftaler. Benyttelsen er øget på især det humanistiske og samfundsvidenskabelige område, som i stort omfang har taget e-bøgerne til sig.

Universitetsbibliotekets e-only strategi og overgangen fra trykte bøger til e-bøger er i høj grad lykkedes målt i brugernes benyttelse. I 2016 fastholdt biblioteket bevillingen til e-ressourcer,

trods den generelle besparelse, som universitetsbiblioteket blev pålagt for at imødekomme efterspørgslen.

Bevillingen på 1,5 mio. kr. om året af rammeaftalepuljen (2015-2018) bidrager til fortsat at understøtte udviklingen og universitetsbibliotekets fortsatte adgang til de store aggregator-systemer, specialiseret i formidling af litteratur fra de mange forskellige små forlag – herunder universitetsforlag.

Sammenfatning
Levering af informationsressourcer er det ene af universitetsbibliotekets to hovedmål i rammeaftalen. Dette er udmøntet i resultatmålet om, at biblioteket vil intensivere leveringen af digitale informationsressourcer, herunder i form af e-bøger, til Københavns Universitet, hvilket skal ses på baggrund af såvel strategien for det digitale bibliotek på Det Kongelige Bibliotek som Københavns Universitets strategier for digitalisering.

Resultatmålet understøttes af omlægning fra indkøb (accession) af fysiske materialer til digitale materialer. Succeskriteriet for resultatmålet er, at det elektroniske udlån stiger, mens det fysiske falder.

Resultaterne i 2016 viser, at omlægningen mod digital accession fortsætter efter planerne, og at brugernes efterspørgsel udvikler sig om forventet. Resultatmålet er opfyldt.

2.5.2.8 Personlig service

Biblioteket vil udvikle de fysiske studiemiljøer for de studerende ved Københavns Universitet med fokus på anvendelse af *state-of-the-art* informationsteknologi og andre teknologibaserede støttefunktioner. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 14.

8. Resultatmål: Biblioteket vil udvikle de fysiske studiemiljøer for de studerende ved Københavns Universitet med fokus på anvendelse af *state-of-the-art* informationsteknologi og andre teknologibaserede støttefunktioner					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Oprettelse af 6 nye specialfaciliteter (labs)	**4**	**2**	**2**		
Antal besøg i de fysiske studiemiljøer	1.370.000	1.350.000	1.229.000	1.350.000	1.350.000
Samlet åbningstid (t./u.) på KUB-betjeningssteder *	414	381	414 / 412	350	350
Vejledningskontakter	188.000	165.000	174.000	160.000	155.000
Undervisningsaktivitet status, forløb i KUBIS	470	400	480	380	360
Udvikling af direkte servicefunktioner	**Se årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Se nedenfor**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**
Besøg på hjemmesider	**1.008.000**	**1.000.000**	**862.000**	**800.000**	**800.000**
Online-vejledning via fagguides	**287.000**	**262.500**	**282.000**	**275.000**	**290.000**
Udvikling af copyrightservice, antal henvendelser	**103**	**90**	**131**	**90**	**90**
Brugertilfredshed med fysiske studiemiljøer	**74,4%**	**-**	**-**	**Min 80%**	**-**

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.
* I 2016 angivet for hhv. januar til september/oktober til december

Udvikling af det fysiske studiemiljø – udvikling af nye specialefaciliteter (labs)
Universitetsbibliotekets ledelse tog i 2014 med inspiration fra amerikanske universitetsbiblioteker initiativ til etablering af datalabs på tre fakultetsbiblioteker. Formålet var at tilbyde studerende, undervisere og forskere ved universitetet fysiske rum udstyret med hardware, software og data med henblik på at stille redskaber, metoder og kompetencer til rådighed for brugernes håndtering, analyse og bearbejdning af data.

Som det første åbnede KUB Nords Data Lab på Nørre Campus i oktober 2015, dernæst Digital Social Science Lab (DSSL) på City Campus i februar 2016 og til sidst HUMlab på Søndre Campus i april 2016.

De tre labs er indrettet til at betjene brugerne på forskellige fakulteter, hhv. SUND/SCIENCE, SAMF og HUM. Samtidig er der taget hensyn til at de tre labs kan supplere – og undgå at dublere – hinanden. Dette gælder fordelingen af såvel udstyr (hardware, software og data) som medarbejderkompetencer, og det sikres i praksis ved at KUB Data Lab-arbejdsgruppen sørger for at koordinere fælles aktiviteter.

Især DSSL og HUMlab er kommet godt fra start med afvikling af studiekredse, datasprints, workshops, kurser og andre aktiviteter, hvilket afspejler sig i en stigende involvering i de lokale digitale miljøer og deltagerantal. Data Lab har haft en vanskeligere start med færre aktiviteter som følge af, at andre ressourcekrævende opgaver har været højere prioriteret.

Ved udgangen af 2016 besluttede Universitetsbibliotekets ledelse at lade DSSL og HUMlab gå i drift, mens projektfasen forlænges for KUB NordsData Labs vedkommende med henblik på afklaring evt. overgang til drift i løbet af 2017.

Udvikling af direkte servicefunktioner
Det Kongelige Bibliotek vil ifølge rammeaftalen videreudvikle sine tjenester vedrørende forskningsdokumentation, forskningsformidling og forskningspublicering. Denne strategiske målsætning er i 2016 bl.a. understøttet på de områder, der gennemgås i det følgende.

Bibliometriservice
Universitetsbiblioteket benytter en række værktøjer til bibliometriske analyser og leverede i 2016 avancerede SciVal baserede citationsanalyser til de sundheds-, natur- og samfundsvidenskabelige fakulteter. Bl.a. har KUB udarbejdet en template til bibliometrisk analyse til KUs forskningsevaluering. Analyserne efterspørges i stigende grad, herunder af universitetets ledelse og vil formentlig finde anvendelse i universitetets kommende forskningsevaluering af institutterne under de sundheds- og naturvidenskabelige fakulteter.

Universitetsbiblioteket tilbyder skræddersyede oplæg om bibliometri for universitetets institutter og i forskningsgrupper, ligesom bibliometri er et selvstændigt modul i bibliotekets ph.d.-kursusportefølje. I 2016 har biblioteket lagt vægt på egen kompetenceudvikling inden for bibliometri, herunder kurser og workshops for relevante medarbejdere. Alle aktiviteter fortsætter i 2017.

Open Access Service
Universitetsbibliotekets Open Access-tjeneste skal være en central samarbejdspartner for universitetet i arbejdet mod øget Open Acccess-publicering. Til dette har biblioteket i 2016 realiseret en forskerservice-website med fokus på vejledning og support af universitetets forskere samt kontaktfunktion til håndtering af henvendelser og spørgsmål til blandt andet fagområdernes Open Access publiceringspraksis.

Universitetsbiblioteket er repræsenteret i det europæiske samarbejde Knowledge Exchange i Open Access Expert Group og har i den sammenhæng i november 2016 været vært for workshoppen: *Monitoring OA Publications and Cost Data*, der publicerer en rapport med internationale anbefalinger på området i februar 2017.

Universitetsbiblioteket har desuden interviewet og produceret et portræt af en Open Access publicerende forsker fra Københavns Universitet, der promoveres som videospot i 2017.

Copyrightservice

Universitetsbibliotekets Copyrighttjeneste, der er etableret i 2014, har til formål at hjælpe Københavns Universitets ansatte og studerende med ophavsretslige problemstillinger, herunder i forbindelse med forskning og publicering, undervisning og vejledning om ophavsretsforhold samt om brug af tekst og billeder i f.eks. online-undervisning. Udover at besvare henvendelser afholder servicen undervisning og oplæg i de faglige miljøer på universitetet.

Åbningstid

Som led i udmøntningen af besparelser opsatte universitetsbiblioteket som operationelt mål at reducere betjeningsstedernes samlede åbningstid i 2016 fra 414 til 381 timer pr. uge. Efterfølgende tilkendegav Københavns Universitet et ønske om, at åbningstiden blev fastholdt. Universitetsbiblioteket arbejdede derfor hårdt for at placere besparelsen andetsteds i økonomien. Dette lykkedes, og frem til oktober 2016 forblev betjeningsstedernes samlede åbningstid uændret på 414 timer pr. uge. Fra oktober 2016 blev åbningstiden i Diamanten reduceret med 2 timer fra 74 til 72 timer pr. uge, hvilket svarer til 412 timer pr. uge samlet set.

Benyttelsen af de digitale kommunikationskanaler og direkte services

Det er et centralt mål i rammeaftalen, at universitetsbiblioteket vil videreudvikle sin digitale informations-, vejlednings- og kontaktflade til brugerne.

Forventningen i rammeaftalen var et besøgstal på universitetsbibliotekets hjemmesider på 1.000.000. Det samlede besøgstal for 2016 blev godt 860.000. Der ses en faldende tendens, og biblioteket har ved afrapporteringen af styringsmål og indikatorer efter 3. kvartal 2016 også nedjusteret forventningen til besøgstallene for budgetårene B2017 og B2018, der begge er sat til 800.000. Universitetsbiblioteket arbejder målrettet med indlejring af bibliotekets services i Københavns Universitets aktiviteter samt øget synlighed over for KU's ansatte og studerende. I arbejdet hermed har KUB i samarbejde med universitetet flyttet og integreret en række KUB formidlingsservices og -aktiviteter på relevante KU-formidlingsplatforme. Som konsekvens heraf er det helt naturligt, at universitetsbiblioteket i 2016 har oplevet et fald i besøg på egne hjemmesider, mens aktiviteterne på de nu KU-indlejrede ydelser opgøres i universitetets regi.

Online vejledning via fagguides blev benyttet godt 280.000 gange mod en forventning i rammeaftalen på 262.500. Med hensyn til henvendelser om copyright-service er indikatoren i rammeaftalen efter aftale med departementet justeret til 90 henvendelser. Det faktiske resultat blev 131.

Den nævnte afvigelse i benyttelsen af bibliotekets hjemmesider skal ses i sammenhæng med den høje generelle brugertilfredshed og stigende benyttelse af bibliotekets digitale ressourcer. Faldet tages i den sammenhæng som udtryk for klar og tydelige digital formidling og selvhjulpne brugere af bibliotekets ressourcer og services.

Sammenfatning
Levering af personlig service er det andet af universitetsbibliotekets to hovedmål i henhold til rammeaftalen. Det dækker samlet de øvrige serviceydelser, som universitetsbiblioteket skal levere ved siden af informationsressourcer. Det er i rammeaftalen udmøntet i resultatmålet om, at universitetsbiblioteket vil udvikle de fysiske studiemiljøer for de studerende ved Københavns Universitet med fokus på anvendelse af *state-of-the-art* informationsteknologi og andre teknologibaserede støttefunktioner.

Resultatmålet understøttes, som det er fremgået, af en række indsatsområder i 2016 rettet mod udvikling af dels det fysiske studiemiljø, dels direkte servicefunktioner. Effekten af indsatsen måles på et antal benyttelsesindikatorer.

Ud fra en samlet vurdering af resultaterne i 2016 anses resultatmålet for opfyldt.

Fælles nationalbiblioteks- og universitetsbiblioteksservice

2.5.2.9 Fælles nationalbibliotek- og universitetsbiblioteksservice

Biblioteket vil formidle sine digitale ydelser på de platforme, som brugerne benytter. Operationelle mål og nøgletal for dette resultatmål fremgår af nedenstående tabel 15.

9. Resultatmål: Biblioteket vil formidle sine digitale ydelser på de platforme, som brugerne benytter					
Operationelle mål/nøgletal/indikatorer	**2015 R**	**2016 B**	**2016 R**	**2017 B**	**2018 B**
Brugbarhedsundersøgelser	**Se årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**	**Redegørelse i årsrapport**
www.kb.dk omlagt i 2018	-	-	-	-	**Redegørelse i årsrapport**
Antal besøg på hjemmesidekomplekset (samlet)	4.400.000	4.500.000	6.600.000	4.500.000	4.500.000
Nyt bibliotekssystem	-	-	-	-	**Redegørelse i årsrapport**
Antal søgninger i REX/PRIMO	5.603.147	4.620.000	579.5187	4.620.000	4.620.000
Oppetid	98%	98%	100%	98%	98%
Omkostninger kr. pr. udlån (fysisk og digitalt)*	2,2	2,6	1,5	2,5	2,3

Note: Operationelle mål er med fed skrift. Øvrige oplysninger er nøgletal.

Videreudviklingen af www.kb.dk

Det Kongelige Bibliotek har for at styrke formidlingen af sine digitale ydelser etableret en digital redaktion, der har til formål at koordinere kommunikationsindsatsen på hjemmesiden og de sociale medier. Det har skabt et tættere samarbejde om Det Kongelige Biblioteks fortsatte udnyttelse og udvikling af de digitale kanaler på tværs af organisationen. Den digitale redaktion har blandt andet arbejdet med at skabe et samlet overblik over indgange til de digitale samlinger, lavet brugbarhedsanalyser af eksisterende indgange, strømlinet nyhedsbreve, inddraget online værktøjer i forbindelse med fysiske udstillinger og rådgivet om online kommunikation af bibliotekets øvrige aktiviteter.

I 2015 gennemførtes en usability-test for at afdække brugbarheden af www.kb.dk. Testen identificerede flere udfordringer for brugerne i forhold til navigationen på www.kb.dk. Problemerne udsprang særligt af, at menu-strukturen og navngivningen af underpunkter opfattes som uklar af brugerne. Der er foretaget enkelte tilretninger på sitet med udspring i testen. Øvrige forbedringer af funktioner såvel som informationsarkitektur har qua sammenlægningen af Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket ultimo 3. kvartal 2016 samt den forudgående indlemmelse af Danmarks Kunstbibliotek og Det Administrative Bibliotek i Det Kongelige Bibliotek i højere grad været centreret om den fremadrettede opgave med at etablere nye fælles platforme for den nye organisations digitale formidling frem for de forventede justeringer af de eksisterende. Det

Kongelige Biblioteks planer om at udvælge et nyt CMS og revidere informationsarkitekturen er således blevet et projekt, der fortsættes i 2017, og som skal omfatte alle de fusionerede institutioner.

Samlet anses målet om, at biblioteket vil formidle sine digitale ydelser på de platforme, som brugerne benytter, som værende opfyldt i 2016.

2.6. Overført overskud

I nedenstående tabel er der redegjort for det overførte overskud.

Tabel 16: Overskud, hovedkonto [21.31.13]

Mio. kr., løbende priser	År	Reserveret bevilling	Overført overskud
Beholdning primo 2016		**0,0**	**0,0**
Overførsel af reserveret bevilling	2016	0,0	0,0
Årets øvrige bevægelser	2016	0,0	0,0
Beholdning ultimo 2016		**0,0**	**0,0**

Som det fremgår, var det videreførte overskud 0 primo 2016. Årets resultat har ikke ændret på det overførte overskuds størrelse.

2.7. Forventninger til kommende år

Pr. 1. januar 2017 er Det Kongelige Bibliotek (KB) lagt sammen med Statsbiblioteket (SB), Danmarks Kunstbibliotek (DKB) og Det Administrative Bibliotek (DAB) under navnet Det Kgl. Bibliotek.

Fra det tidligere overtager den nye institution Rammeaftale 2015 -2018 af 18. december 2014 mellem Kulturministeriet og KB. Primo 2017 vil der i regi af den nye institution blive optaget drøftelser med departementet om, hvordan de to tilbageværende år af rammeaftalen skal forvaltes.

Fra det tidligere KB – som for de øvrige 3 institutioner - overtager den nye institution den akkumulerende årlig 2 pct. besparelse. Udover at have fokus på de aktiviteter, der knytter sig til dannelsen af den helt nye institution, vil der vedvarende skulle arbejdes med at tilpasse omkostningsniveauet til de faldende bevillinger.

I 2016 indgik det tidligere KB en 4-årig aftale med Roskilde Universitet om, at biblioteket fra 1. januar 2017 driver Roskilde Universitetsbibliotek. Overtagelsen blev planlagt i slutningen af 2016, men 2017 er et afgørende år for etableringen af et velfungerende drift af biblioteket i Roskilde.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Regnskabspraksis tager udgangspunkt i de regnskabsregler og principper, der fremgår af regnskabsbekendtgørelsen og de nærmere retningslinjer i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning. Årsrapporten 2016 er opstillet efter disse regler og principper med følgende afvigelser/specifikationer i forhold til regelsættet:

- installationer med særligt højt teknologiindhold afskrives efter dispensation fra Kulturministeriet over 10 år i stedet for 20 år
- reoler, som anvendes til magasinering af bibliotekets samlinger, afskrives som inventar med en afskrivningstid på 10 år.

Med hensyn til feriepengeforpligtelsen opgøres den fra 2014 efter model 1 i Moderniseringsstyrelsens vejledning fra september 2012 om beregning og bogføring af feriepengeforpligtelser.

Regnskabsoplysningerne, der anvendes i årsrapporten, er, hvor det er muligt, baseret på SKS.

3.2. Resultatopgørelse

Omstående tabel 17 viser resultatopgørelsen for Det Kongelige Bibliotek i 2016 sammenholdt med 2015. For så vidt angår det viste budget for 2017, bemærkes det, at det dækker den sammenlagte institution Det Kgl. Bibliotek og svarer til det godkendte grundbudget for den nye institution.

Det Kongelige Bibliotek har i lighed med øvrige statsinstitutioner fulgt det nye regelsæt for budget- og regnskabsopfølgning i 2016, jf. Finansministeriets cirkulære af 30. oktober 2013 om budgettering og budget- og regnskabsopfølgning. I den forbindelse udarbejdede biblioteket et grundbudget, hvor de budgetterede udgifter svarede til summen af bevillingen på finansloven samt forventede indtægter.

Som det fremgår af tabellen, svarer forbruget i 2016 til den disponible indtægt (dvs. bevilling og indtægter i øvrigt). Afvigelsen i forhold til det forventede resultat i grundbudgettet på 0 svarer til mindre end 0,002%.

Tabel 17: Resultatopgørelse

Mio. kr., løbende priser note:	*Regnskab 2015*	*Regnskab 2016*	*Budget 2017*
Ordinære driftsindtægter			
Indtægtsført bevilling			
Bevilling	-341,5	-338,9	-521,2
Anvendt af tidligere års reserverede bevillinger	0,0	0,0	0,0
Reserveret af indeværende års bevillinger	0,0	0,0	0,0
Indtægtsført bevilling i alt	**-341,5**	**-338,9**	**-521,2**
Salg af varer og tjenesteydelser	-30,8	-27,9	-42,8
Tilskud til egen drift	-10,1	-9,4	-19,1
Gebyrer	0,0	0,0	-0,4
Ordinære driftsindtægter i alt	**-382,3**	**-376,2**	**-583,5**
Ordinære driftsomkostninger			
Ændring i lagre	0,0	0,0	0,0
Forbrugsomkostninger			
Husleje	3,7	3,4	5,6
Forbrugsomkostninger i alt	**3,7**	**3,4**	**5,6**
Personaleomkostninger			
Lønninger	161,5	155,5	243,6
Andre personaleomkostninger	2,1	0,9	0,7
Pension	24,0	23,7	37,5
Lønrefusion	-6,2	-5,6	-12,7
Personaleomkostninger i alt	**181,4**	**174,5**	**269,1**
Af- og nedskrivninger	24,8	24,9	38,9
Andre ordinære driftsomkostninger	149,1	149,0	235,8
Ordinære driftsomkostninger i alt	**359,0**	**351,8**	**549,4**
Resultat af ordinær drift	**-23,3**	**-24,4**	**-34,1**
Andre driftsposter			
Andre driftsindtægter	-11,6	-10,0	-15,0
Andre driftsomkostninger	1,7	2,2	6,4
Resultat før finansielle poster	**-33,2**	**-32,2**	**-42,7**
Finansielle poster			
Finansielle indtægter	0,0	-0,1	-0,1
Finansielle omkostninger	33,3	32,3	42,8
Resultat før ekstraordinære poster	**0,1**	**0,0**	**0,0**
Ekstraordinære poster			
Ekstraordinære indtægter	0,0	0,0	0,0
Ekstraordinære omkostninger	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	**0,1**	**0,0**	**0,0**

Samlet set er indtægterne faldet med ca. 5 mio. kr. Dette kan især henføres til lavere aktivitet under indtægtsdækket virksomhed. Bibliotekets primære kunder under indtægtsdækket virksomhed er andre statsinstitutioner i kultursektoren, som er underlagt samme økonomiske rammevilkår som biblioteket selv. Det var således forudset, at aktiviteten ville falde, og udgifterne er derfor tilpasset det lavere aktivitetsniveau.

På udgiftssiden er det især personaleomkostningerne, der er faldet. Dette afspejler de personalereduktioner, biblioteket gennemførte i 2015 med henblik på tilpasning til den reducerede bevilling. Posterne under øvrig drift er heroverfor på linje med 2015. Dette afspejler, at en stor del af bibliotekets omkostninger er "faste", dvs. bundet i infrastruktur (bygninger, IT-lagre mv.), som er vanskelige at reducere i en besparelsessituation.

Nedenstående tabel 18 viser resultatdisponeringen.

Tabel 18: Resultatdisponering

Mio. kr., løbende priser note:	*Regnskab 2015*	*Regnskab 2016*	*Budget 2017*
Disponeret til bortfald	0,0	0,0	0,0
Disponeret til reserveret egenkapital	0,0	0,0	0,0
Disponeret udbytte til statskassen	0,0	0,0	0,0
Disponeret til overført overskud	-0,1	0,0	0,0

Tabellen afspejler, at biblioteket i 2016 realiserede et 0-resultat.

3.3. Balancen

Tabel 19 viser Det Kongelige Biblioteks omkostningsbaserede balance.

Tabel 19: Balancen

Aktiver		Primo	Ultimo	Passiver		Primo	Ultimo
note:		2016	2016	note:		2016	2016
	Anlægsaktiver:				**Egenkapital**		
	Immaterielle anlægsaktiver			1	Reguleret egenkapital (startkapital)	5,3	5,3
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	0,1	0,0		Opskrivninger	0,0	0,0
	Erhvervede koncenssioner, patenter, licenser m.v.	0,6	0,2		Reserveret egenkapital	0,0	0,0
	Udviklingsprojekter under opførelse	0,0	0,0		Bortfald af årets resultat	0,0	0,0
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	0,7	0,2		Udbytte til staten	0,0	0,0
2	*Materielle anlægsaktiver*				Overført overskud	0,0	0,0
	Grunde, arealer og bygninger	642,3	622,1		**Egenkapital i alt**	5,3	5,3
	Infrastruktur	0,0	0,0		**Hensatte forpligtelser**	2,0	3,3
	Transportmateriel	0,4	0,3				
	Produktionsanlæg og maskiner	2,7	2,2		*Langfristede gældsposter*		
	Inventar og IT-udstyr	6,7	3,7		FF4 Langfristet gæld	659,3	634,7
	Igangværende arbejder for egen regning	0,9	0,3				
	Materielle anlægsaktiver i alt	652,9	628,5		Donationer	0,5	0,0
	Statsforskrivning	5,3	5,3		Prioritetsgæld	0,0	0,0
	Øvrige finansielle anlægsaktiver	0,0	0,0		Anden langfristet gæld	0,0	0,0
	Finansielle anlægsaktiver i alt	5,3	5,3		**Langfristet gæld i alt**	659,8	634,7
	Anlægsaktiver i alt	658,9	634,0				
	Omsætningsaktiver:						
	Varebeholdning	0,0	0,0		*Kortfristede gældsposter*		
	Tilgodehavender	46,3	37,2		Leverandører af varer og tjenesteydelser	15,8	19,4
	Værdipapirer	0,0	0,0		Anden kortfristet gæld	12,6	7,2
	Likvide beholdninger				Skyldige feriepenge	23,6	23,7
	FF5 Uforrentet konto	45,9	27,2		Reserveret bevilling	0,0	0,0
	FF7 Finansieringskonto	-12,5	19,8		Igangværende arbejder for fremmed regning	18,4	23,0
	Andre likvider	0,0	0,0		Periodeafgrænsningsposter	1,0	1,6
	Likvide beholdninger i alt	33,4	47,0		**Kortfristet gæld i alt**	71,5	74,9
	Omsætningsaktiver i alt	79,7	84,2		**Gæld i alt**	731,3	709,6
	Aktiver i alt	**738,6**	**718,2**		**Passiver i alt**	**738,6**	**718,2**

Faldet i anlægsaktivmassen fra 2015 til 2016 kan især henføres til de materielle anlægsaktiver og skal ses i sammenhæng med afskrivningerne i driftsregnskabet. Tilgangen af nye anlæg var i 2016 mindre end nedbringelsen af den eksisterende anlægsmasses værdi gennem afskrivningerne. Ændringen i værdien af anlægsaktiverne modsvares af et fald i den langfristede gæld på FF4 på passivsiden.

Stigningen i omsætningsaktiverne er samlet set beskeden – 4,5 mio. kr. – men er sammensat af flere store, men modsatrettede bevægelser. Pengebindingen på den uforrentede FF5-konto er

faldet med næsten 20 mio. kr., hvilket forklarer mere end halvdelen af likviditetsforbedringen på FF7. Den resterende del skyldes bl.a., at flere store kreditorer i modsætning til 2015 først er blevet afviklet efter årsskiftet. Dette kan aflæses i stigningen i kortfristet gæld til leverandører på passivsiden.

Egenkapitalen er uændret, hvilket afspejler årets 0-resultat. De hensatte forpligtelser er steget. Der er redegjort for dem i noterne.

På passivsiden er ændringen i den langfristede gæld forklaret ovenfor. Ændringen i kortfristet gæld er samlet set beskeden og sammensat af flere mindre bevægelser, hvoraf ændringen i kreditormassen er kommenteret ovenfor.

3.4. Egenkapitalforklaring

Omstående tabel 20 viser egenkapitalforklaringen.

Tabel 20: Egenkapitalforklaring

Mio. kr., løbende priser note:	2015	2016
Egenkapital primo R-året	**0,0**	**0,0**
Startkapital primo	5,3	5,3
+Ændring i startkapital	0,0	0,0
Startkapital ultimo	5,3	5,3
Opskrivninger primo	0,0	0,0
+Ændringer i opskrivninger	0,0	0,0
Opskrivninger ultimo	0,0	0,0
Reserveret egenkapital primo	0,0	0,0
+Ændring i reserveret egenkapital	0,0	0,0
Reserveret egenkapital ultimo	0,0	0,0
Overført overskud primo	0,1	0,0
+Primoregulering/flytning mellem bogføringskredse	0,0	0,0
+Regulering af det overførte overskud	0,0	0,0
+Overført fra årets resultat	-0,1	0,0
- Bortfald af årets resultat	0,0	0,0
- Udbytte til staten	0,0	0,0
+Overført af reserveret bevilling	0,0	0,0
Overført overskud ultimo	0,0	0,0
Egenkapital ultimo R-året	**5,3**	**5,3**

Der er ingen ændringer i egenkapitalens størrelse, hvilket afspejler årets 0-resultat.

3.5. Opfølgning på likviditetsordningen

Tabel 21 viser Det Kongelige Biblioteks udnyttelse af lånerammen pr. 31/12 2016. Biblioteket har en låneramme på 818,2 mio. kr. på finansloven. Denne er på intet tidspunkt blevet overskredet i regnskabsåret.

Tabel 21: Udnyttelse af låneramme

Mio. kr., løbende priser	2016
Sum af imm. og mat. anlægsaktiver (undt. donationer) pr. 31. december 2015	628,7
Låneramme pr. 31. december 2016	818,2
Udnyttelsesgrad i procent	76,8%

Øvrige likviditetsregler er ligeledes overholdt.

3.6. Opfølgning på lønsumsloft

Tabel 22 viser, at Det Kongelige Bibliotek har overholdt sit lønsumsloft på finansloven.

Tabel 22: Opfølgning på lønsumsloft [§ 21.31.13.]

Mio. kr., løbende priser	2016
Lønsumsloft FL	167,0
Lønsumsloft inkl. TB/aktstykker	166,5
Lønforbrug under lønsumsloft	159,9
Difference	**6,6**
Akkumuleret opsparing ultimo 2015	97,4
Akkumuleret opsparing ultimo 2016	**104,0**

Det bemærkes, at lønforbruget under lønsumsloftet kun er en del af de samlede personaleomkostninger. Personaleomkostningerne i resultatopgørelsen omfatter også lønninger, pensioner med videre under indtægtsdækket virksomhed og de tilskudsfinansierede aktiviteter, der ikke tæller med i lønforbruget under lønsumsloftet.

3.7. Bevillingsregnskabet

Tabel 23 viser bevillingsregnskabet for 2016. Tabellens budgettal afspejler de godkendte grundbudgetter.

Den samlede difference på årets resultat er på 0,0 mio. kr. set i relation til grundbudgettet, hvilket svarer til mindre end 0,002% af nettoudgiftsbudgettet.

Tabel 23: Bevillingsregnskab

Hoved-konto	Navn	Bevillings-type	*Mio kr.*	*Bevilling*	*Regnskab*	*Afvigelse*	*Videreførelse Ultimo*
21.31.13	Det Konge-lige Bibliotek	Driftsbevil-ling	Udgifter	385,9	386,3	-0,4	0,0
			Indtægter	-47,0	-47,4	0,4	

4. Noter og bilag til årsrapporten

Note 1: Immaterielle anlægsaktiver

Mio. kr.	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	I alt
Primobeholdning	1,2	4,6	5,8
Opskrivning	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 1.1.2016 (før afskr.)	1,2	4,6	5,8
Tilgang	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,4	0,4
Kostpris pr. 31.12.2016 (før afskr.)	1,2	4,1	5,3
Akk. afskrivninger	1,2	3,9	5,1
Akk. nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Akk. af- og nedskrivninger 31.12.2016	1,2	3,9	5,1
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	0,0	0,2	0,2
Årets afskrivninger	0,1	0,1	0,1
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Årets af- og nedskrivninger	0,1	0,1	0,1
Afskrivningsperiode/år	5-8	3	

Udviklingsprojekter under opførelse	
Primosaldo pr. 1.1 2016	0,0
Tilgang	0,0
Nedskrivninger	0,0
Afgang	0,0
Kostpris pr. 31.12.2016	0,0

Note 2: Materielle anlægsaktiver

Mio. kr.	Grunde, arealer og bygninger	Infrastruktur	Produktionsanlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og IT-udstyr	I alt
Primobeholdning	829,2	0,0	5,0	1,4	39,1	874,6
Opskrivning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 1.1.2016 (før afskr.)	829,2	0,0	5,0	1,4	39,1	874,6
Tilgang	0,7	0,0	0,0	0,0	0,3	1,0
Afgang	2,4	0,0	0,0	0,0	1,5	3,9

Kostpris pr. 31.12.2016 (før afskr.)	827,5	0,0	5,0	1,4	37,9	871,7
Akk. afskrivninger	203,9	0,0	2,8	1,1	34,2	242,1
Akk. nedskrivninger	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5
Akk. af- og nedskrivninger 31.12.2016	205,4	0,0	2,8	1,1	34,2	243,6
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	622,1	0,0	2,2	0,3	3,7	628,2
Årets afskrivninger*	18,5	0,0	0,5	0,1	1,8	21,0
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets af- og nedskrivninger	18,5	0,0	0,5	0,1	1,8	21,0
Afskrivningsperiode/år	10/20/50	0	5/10	5	3/5	

I gang-værende arbejder for egen regning	
Primosaldo pr. 1.1. 2016	0,9
Tilgang	0,2
Nedskrivninger	0,0
Overført til færdige materielle anlægsaktiver	0,7
Kostpris pr. 31.12.2016	0,3

*Årets driftsførte afskrivninger, jf. tabel 17, er 3,9 mio. kr. højere end de modsvarende anlægsfinanskonti for afskrivninger, der indgår i balancen. Dette skyldes, at der er skrottet/udfaset anlæg for netto 3,9 mio. kr. Skrotningen bogføres i henhold til statens kontoplan med modpost på anlægsfinanskontoen for afskrivninger (tilbageførte afskrivninger).

Note 3: Hensatte forpligtelser

De hensatte forpligtelser pr. ultimo på 3,3 mio. kr. er sammensat af følgende:

- 1,4 mio. kr.: Hensættelse til retableringsomkostninger ved bibliotekets lejemål på Lergravsvej, Kbh.
- 1,9 mio. kr.: Skyldig rådighedsløn pr. ultimo til afskedigede tjenestemænd

Bilag 1: Akkumuleret resultat for indtægtsdækket virksomhed

Løbende priser, Mio. kr.	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015	Ultimo 2016
Luftfoto	0,2	0,3	0,3	0,3
Digitaliseringsydelser	2,4	2,6	3,6	3,9
Bevaringsydelser	1,5	1,9	2,1	2,5
Sikringsydelser	0,6	0,7	0,8	1,0
IT Hosting	2,0	2,4	2,8	3,0

Bilag 2: Tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed (uk. 95)

Løbende priser, Mio. kr.	Overført overskud fra tidligere år	Årets tilskud	Årets udgifter	Årets resultat	Overskud til videreførsel
DCM II Løn, udlodningsmidler	-0,7	-1,5	1,1	-0,4	-1,1
Rued Langgaards Klaver- og Orgelmusik, privat tilskud	-0,7	-0,8	0,7	-0,1	-0,8
Store Nordiske Krig, privat tilskud	-0,2	0,0	0,5	0,5	0,3
De Underjordiske Bornholm (ph.d. Lars Rømer), Det Frie Forskningsråd	-1,6	0,0	0,5	0,5	-1,1
Danske bladtegninger fase II (Bog), privat tilskud	-0,3	-0,4	0,5	0,1	-0,3
Stoflige strukturer (ph.d. Inger Bonde), Det Frie Forskningsråd	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4
Arkiveringen af det simultane (Thomas Kromann), KUM forskningspulje	0,0	-0,5	0,4	-0,1	-0,2
Mindekultur i nettet (Caroline Nyvang), KUM forskningspulje	0,0	-0,5	0,3	-0,2	-0,1
Øvrige projekter	-0,1	-5,1	2,9	-2,2	-2,1
I alt	-3,6	-8,8	7,3	-1,5	-5,0

Bilag 3: Andre tilskudsfinansierede aktiviteter (uk. 97)

Løbende priser, Mio. kr.	Overført overskud fra tidligere år	Årets tilskud	Årets udgifter	Årets resultat	Overskud til videreførsel
Luftfoto fase III, privat tilskud	0,5	-4,0	2,7	-1,3	-0,8
DiamantEnsemblet, privat tilskud	-0,2	-0,5	0,7	0,2	0,0
Lektier Online, SATS-pulje midler	-0,1	-0,2	0,3	0,1	0,0
DEFF Open Access, DEFF	-0,2	-0,6	0,3	-0,3	-0,2
Erhvervelse af 3 fotoværker af Sophia Kalkau, private tilskud	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0
DEFF Datamangement i praksis, DEFF	0,1	0,0	0,2	0,2	0,3
Erhvervelse af "Det Jürgensenske Familiearkiv", private midler	0,0	-0,2	0,2	0,0	0,0
EU Parthenos, EU	0,0	-0,2	0,2	0,0	0,0
Øvrige projekter	1,7	-3,8	2,1	-1,7	0,2
I alt	1,8	-9,8	6,9	-2,8	-0,5